

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**SENDİKASYON KREDİLERİNİN İNCELENMESİ VE İLBANK'TA
KULLANILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Yasin SÖYLER

UZMANLIK TEZİ

HAZİRAN 2018

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

**SENDİKASYON KREDİLERİNİN İNCELENMESİ VE İLBANK'TA
KULLANILABİLİRLİĞİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Yasin SÖYLER

UZMANLIK TEZİ

Tez Danışmanı (Kurum)

Seda MEYDAN

Tez Danışmanı (Ankara Üniversitesi)

Prof. Dr. Kadir GÜRDAL

Yasin SÖYLER tarafından hazırlanan “Sendikasyon Kredilerinin İncelenmesi ve İLBANK’ta Kullanılabilirliği Üzerine Bir Çalışma” adlı tez çalışması aşağıdaki Yeterlik Sınav Kurulu tarafından OY BİRLİĞİ / OY ÇOKLUĞU ile UZMANLIK TEZİ olarak kabul edilmiştir.

	Unvanı	Adı ve Soyadı	İmzası
Başkan	Genel Müdür Yardımcısı	Salih YILMAZ	
Üye	Daire Başkanı	Hüseyin TÖREN	
Üye	Daire Başkanı	Hakkı ÇIRAK	
Üye	Daire Başkanı	Orhan IŞIK	
Üye	Daire Başkanı	Doç. Dr. Birol KAYRANLI	

Tez Savunma Tarihi: 20.06.2018

ETİK BEYAN

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ Uzmanlık Tezi Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

Yasin SÖYLER

20 Haziran 2018

Sendikasyon Kredilerinin İncelenmesi ve İLBANK'ta Kullanılabilirliği Üzerine Bir Çalışma

Uzmanlık Tezi

Yasin SÖYLER

İLLER BANKASI ANONİM ŞİRKETİ

Haziran 2018

ÖZET

Globalleşmenin ve serbest sermaye hareketlerinin etkisiyle gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere fon akışı gün geçtikçe artmaktadır. Gelişmiş ülkelerdeki bankalar sahip oldukları fonları geliştirmekte olan ülke bankalarına sendikasyon kredileriyle aktararak kazanç sağlamaya çalışmakta, geliştirmekte olan ülkelerin bankaları da düşük tasarruf oranı sebebiyle ihtiyaç duydukları fonlara tek seferde ve kısa sürede ulaşmaktadır. Bu tezde sendikasyon kredisi uygulamaları anlatılmış ve Türkiye'nin kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankalarından biri olan İller Bankası Anonim Şirketi'ne uygunluğu incelenmiştir. Tez çalışmasında öncelikle sendikasyon kredisi teorisi irdelenmiş, ardından gelen bölümde ise İller Bankası Anonim Şirketi'nden ve bankanın gerçekleştirdiği yurtdışı borçlanmalara değinilmiştir. Son bölümde ise sendikasyon kredi çeşitlerinin İLBANK'a uygunluğu ve kredinin kendi iç dinamikleri olan faiz maliyeti, vade, kur etkisi gibi olguların İLBANK'a uygunluğu olmak üzere 2 boyuttan incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler : Sendikasyon Kredisi, Sendikasyon Çeşitleri, İLBANK.

Sayfa Adedi : 46

Tez Danışmanı : Seda MEYDAN (Kurum)

Prof. Dr. Kadir GÜRDAL (Ankara Üniversitesi)

An Examination Of Syndication Loans And A Study On Applicability of ILBANK, INC.

Expertise Thesis

Yasin SOYLER

ILLER BANK, INC

June 2018

ABSTRACT

With the influence of globalization and free capital movements, funds flow from developed countries to developing countries is increasing day by day. Banks in developed countries are trying to earn money by transferring their funds to developing country banks through syndicated loans, while banks of developing countries tend to get the funds they need in a short time because of low saving rate. This thesis has been described in detail in the syndicated loan applications and is one of Turkey's state-owned development and investment bank ILLER BANK, INC. suitability was examined. In the thesis study, syndicated loan theory was examined firstly, followed by the history of Iller Bank, Inc. and foreign borrowing transactions performed by the bank. In the last part, the compatibility of the types of syndication loans with ILBANK and the internal dynamics of the loan, interest cost, maturity, exchange rate effects are examined from 2 dimensions as ILBANK conformity.

Key Words : Syndication loan, types of syndication loans, ILBANK.

Page Number : 46

Supervisor : Seda MEYDAN (Corporate)

Prof. Dr. Kadir GURDAL (Ankara University)

TEŞEKKÜR

Öncelikle alıőmalarım boyunca özveriyle bana yardımcı olan, verdiği önerilerle tezimin her aşamasında bana yol gösteren danışman hocam sayın Prof. Dr. Kadir GÜRDAL'a (Ankara Üniversitesi) en içten Őükranlarımı sunarım. Yine çalıőmalarım esnasında desteklerini esirgemeyen değerli birim müdürüm Hasan AYDIN'a, kurum danışmanım Seda MEYDAN'a ve beni her zaman bu uzmanlık tezimi yazmam için motive eden oda arkadaşım Enes BAĞCI'ya teşekkürlerimi sunarım.

En önemlisi de bana gösterdiği sonsuz sabır ve desteği için eşim Günseli SÖYLER'e çok teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÇİZELGELERİN LİSTESİ	vi
ŞEKİLLERİN LİSTESİ	vii
KISALTMALAR	viii
GİRİŞ.....	1
1. SENDİKASYON KREDİSİ KAVRAMI.....	3
1.1 Sendikasyon Kredisi Tanımı	3
1.2 Sendikasyon Kredilerinin Tarafları	4
1.3 Sendikasyonun İşleyişi	4
1.4 Sendikasyon Kredi Çeşitleri	6
1.5 Sendikasyon Kredilerinde Fiyatlama ve Maliyetler	9
1.6 Sendikasyon Kredilerinin Avantajları	11
2. İLLER BANKASI A.Ş.....	15
2.1 Tarihçe.....	15
2.2 Sermaye ve Ortaklık Yapısı.....	15
2.3 Uluslararası Kuruluşlardan Sağladığı Kaynaklar	17
3. SENDİKASYON KREDİLERİ VE İLBANK	21
3.1 Sendikasyon Kredi Çeşitlerinin İLBANK Açısından Uygunluğu.....	21
3.2 İLBANK'ın Sendikasyon Kredi Piyasasına Ulaşımını Kolaylaştıran Etmenler	23
3.2.1 Kredi Riski.....	23
3.2.2 Derecelendirme Kuruluşlarından Alınan Kredi Notları	23
3.2.3 Kredi Fiyatlandırma Politikası.....	27
3.3 İLBANK'ın Sendikasyon Kredi Piyasasına Ulaşımını Zorlaştıran Etmenler	31
3.3.1 Döviz Kuru Etkisi.....	31

3.3.2 Ölçek Ekonomileri.....	36
3.3.3 İlişkilerin Önemi.....	36
3.3.4 Denetim.....	37
SONUÇ.....	39
KAYNAKLAR.....	43
ÖZGEÇMİŞ	46

ÇİZELGELERİN LİSTESİ

Çizelge	Sayfa
Çizelge 2.1 Yıllara Göre İller Bankası A.Ş. Sermaye Yapısı	16
Çizelge 2.2 Belediye Hizmetleri Projesi Kredi Koşulları	17
Çizelge 2.3 Belediye Hizmetleri Projesi Ek Kredi Koşulları	18
Çizelge 2.4 Belediye Kanalizasyon Şebeke ve Atık Su Arıtma Tesislerinin Geliştirilmesi Projesi Kredi Koşulları	19
Çizelge 3.1 Fitch Ratings Tarafından İLBANK'a Verilen Kredi Derecelendirme Notları	25
Çizelge 3.2 KOBİRATE Tarafından İLBANK'a Verilen Kredi Derecelendirme Notları	26
Çizelge 3.3 İLBANK'ın Sunduğu Kredilerin Vade ve Faiz Oranları	27
Çizelge 3.4 Türkiye'de Faaliyet Gösteren Bankaların 2017 Yılında Aldıkları Sendikasyon Kredileri	28
Çizelge 3.5 2008 – 2017 Yılları Arası ABD Doları Cinsinden Yıllık Ortalama Libor Oranları	29
Çizelge 3.6 2008 – 2017 Yılları Arası Euro Cinsinden Yıllık Ortalama Euribor Oranları	30
Çizelge 3.7 Yıllara Göre Ortalama Döviz Kurları	34

ŞEKİLLERİN LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 3.1 2012 – 2017 Yılları Arası ABD Dolar Kurunun Türk Lirası Cinsinden Fiyat Grafiği	33
Şekil 3.2 2012 – 2017 Yılları Arası Euro Kurunun Türk Lirası Cinsinden Fiyat Grafiği	33

KISALTMALAR

Bu çalışmada kullanılmış kısaltmalar açıklamalarıyla birlikte aşağıda sunulmuştur.

Kısaltmalar	Açıklamalar
AB	Avrupa Birliği
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
AYB	Avrupa Yatırım Bankası
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FITCH	Fitch Ratings
İLBANK	İller Bankası Anonim Şirketi
JICA	Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı
JPY	Japon Yeni
KOBİRATE	Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri Anonim Şirketi
LIBOR	London Interbank Offered Rate
TCMB	Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Anonim Şirketi

GİRİŞ

Kurumsal kredilendirme kavramı bankaların, şirket ve kuruluşların finansman ihtiyacını karşılaması tanımının dışına çıkarak bankaların, şirket ve kuruluşlarla birlikte diğer bankalara da kaynak sağlaması olarak yeni bir kavram haline gelmiştir.

Bankaların çeşitli sektörlerden binlerce şirkete finansman desteği sağlamaktansa bu şirketlere kredi veren bankaya finansman sağlayarak hem kredi riskini düşürmesi hem de bu müşterileriyle uğraşmak yerine tek bir müşteriyle uğraşma fikri sendikasyon kredi piyasasını 1980'lerden itibaren her geçen gün büyüten ana fikir olmuştur.

Gelişen bu konseptle beraber fon fazlası olan ülkelerdeki bankalardan fon ihtiyacı olan ülkelerdeki bankalara bir sermaye akışı süreci de başlamıştır. Başta ithalat ve ihracatın desteklenmesi amacıyla uygulamaya koyulan sendikasyon kredileri, gelişen ülkelerdeki cazip piyasa getirilerinin etkisiyle sendikasyona katılan bankalar için cazip bir kâr etme mekanizmasına da dönüşmüştür.

Türkiye'de uzun yıllardır hane halkı tasarruf oranlarının düşük olması bankaların sundukları kredilerin ana kaynağı olan mevduat sertifikalarının yerine başka alternatifler aramalarına neden olmuştur. Bankaların içinde buldukları bu arayış onları, özellikle 2000'li yıllardan sonra sendikasyon kredilerine yönlendirmiştir.

Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda alt yapı yatırımları için yaklaşık 700 milyar ABD Doları ihtiyacı bulunmaktadır. Bu tutarın ne kadarlık kısmının yerel yönetimler tarafından yerine getirileceği tam olarak bilinmese de yerel yönetimlerin de taşın altına elini sokacağı bir gerçektir (Babacan, 2014:5).

Yerel yönetimlerin de altına gireceği bu yük doğal olarak finansman kaynaklarının sorgulanmasına yol açacaktır. Yerel yönetimlerin ana finansman kaynağı İLBANK'tır ve bu durum İLBANK'ı da hedeflenen alt yapı projelerinin gerçekleştirilmesine katkıda bulunacak taraflardan biri haline getirmektedir.

Bu büyüklükte kaynak ihtiyacının karşılanması konusunda İLBANK'ın mevcut finansman kaynakları yeterli olamayabilir. Bu açıdan bakıldığında İLBANK için alternatif finansman kaynağı seçeneklerinden biri olan sendikasyon kredilerinin İLBANK'a uygunluğunun incelenmesi bu tezin amacı olarak belirlenmiştir.

Tezin ilk bölümünde sendikasyon kredisi kavramı, kredinin tarafları ve kredi temin süreci anlatılmıştır. Bunlara ek olarak bir kredi anlaşmasının en önemli konularından biri olan kredi fiyatlaması ve diğer maliyetler ayrıntılı olarak verilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde İLBANK'ın yapısından bahsedilmektedir. Bölümün başında ilk olarak kurumun tarihçesi ve kurumun ana dayanağı olan kuruluş kanunu üzerinde durulmuştur. Buna ek olarak İLBANK'ın şimdiye kadar gerçekleştirdiği yurtdışı kaynak teminleri ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Tezin son bölümünde sendikasyon kredilerinin İLBANK'a uygun olup olmadığı ayrıntılı olarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz iki kategoriye ayrılmıştır. İlk kategoride hangi sendikasyon kredisi çeşitlerinin İLBANK için uygun olduğu incelenmiştir. İkinci kategoride ise kredinin içsel dinamikleri olan maliyet ve vade gibi konu başlıkları açısından uygunluk analizi yapılmış, sonuç ve tavsiyeler belirtilmiştir.

1. SENDİKASYON KREDİSİ KAVRAMI

Teknolojinin getirdiği yeniliklerle birlikte bilgiye ulaşmanın kolaylaştığı günümüzde para ve sermaye piyasaları da bu gelişmeden faydalanmış, piyasalar derinleşerek katılımcı sayısı artmıştır. Globalleşmeye ayak uyduran bankalar da lokal işletmelere kredi vermeyi sürdürmekle birlikte uluslararası işletme ve bankalara da kredi vermeye başlamıştır. Sendikasyon kredisi adı verilen bu işlemlerle ilgili tanım ve kavramlara bu bölümde yer verilmektedir.

1.1 Sendikasyon Kredisi Tanımı

Birden fazla bankanın büyük miktarlarda kredi vermek veya tahvil çıkarmak amacıyla bir araya gelerek geçici olarak oluşturdukları gruba sendikasyon denmektedir. Bu yapının verdiği kredi ise finansal literatürde basitçe sendikasyon kredisi olarak adlandırılmaktadır.

Sendikasyon kredisi birden fazla kredi veren kuruluşun bir araya gelerek benzer hükümler ve koşullar ile ortak ajan ve dokümanların kullanılmasıyla kredi talep eden tek bir tarafa büyük miktarda fon sağladığı bir kredi türüdür (Parasız ve Yıldırım, 1994:376).

Sendikasyon kredileri yüksek hacimli krediler oldukları için kredi verenler riski tek başlarına üstlenmekten kaçınmak amacıyla iki ya da daha fazla kredi sağlayıcısı bir konsorsiyum oluşturarak krediyi sunar.

Sendikasyon kredileri neredeyse 100 yıllık bir geçmişi olmasına rağmen kayda değer büyümeyi 90'lı yıllarda göstermiştir. Loan Pricing Corporation'ın Gold Sheets Annual adlı raporuna göre sendikasyon kredilerinin hacmi 1987 yılında sadece 137 milyar Amerikan Doları düzeyindeyken 1997 yılında bu hacim 1 trilyon Amerikan Doları'nı aşmıştır (Dennis ve Mullineaux, 2000:407).

Sendikasyon kredilerinde temel olarak iki taraf vardır; borç alıcı ve borç vericiler. Borç vericiler ya da diğer bir deyişle fon sağlayıcılar da kendi aralarında çeşitli gruplara ayrılmaktadır. Bu ayrışma genel olarak katılım paylarından kaynaklanmaktadır.

1.2 Sendikasyon Kredilerinin Tarafları

Lider Yönetici/Düzenleyici: Bu gruptaki bankalar fon talep eden tarafla iletişime geçen ilk tarafı temsil etmektedir. Doğrudan iletişim sonucunda kredi için prensipte anlaşma sağlandığında sendikasyonu gerçekleştirmek ve potansiyel olarak katılımcı olan diğer bankalarla görüşmek üzere fon talep eden tarafından tam yetkili kılınır. Fon talep hakkında bilgi ve tanıtım kitapçıklarının hazırlanması, diğer katılımcıların sendikasyona davet edilmesi, imza töreni hazırlıkları ve anlaşmanın duyurulması gibi yönetim işlerini gerçekleştirir.

Yükleniciler: Fon talep edene kredinin tamamını taahhüt eden grup bu başlık altında toplanmıştır. Yükleniciler, taahhüt edilmiş krediyi daha sonra diğer katılımcılara satan tarafı temsil etmektedirler. Lider yöneticiler de bu grubun içerisinde yer almaktadır.

Yöneticiler: Sendikasyonun en büyük fonlayıcısı bu gruptakilerdir. Gruba dahil olabilmek için katılım tutarında belli bir eşik değeri geçmeleri gerekmektedir.

Yardımcı Yöneticiler: Yöneticiler kadar katılımında bulunmasalar da diğer katılımcılara göre daha fazla fon taahhütünde bulunan gruptur.

Katılımcılar: Sendikasyonu asıl fonlayan bu gruptaki bankalardır. Yükleniciler taahhütlerini bu gruptaki bankalara satmaktadırlar. Katılımcılar çok sayıdadır ve katılım payları düşük olmaktadır.

Ajan Banka: Kredi anlaşması imzalandıktan sonra kredinin geri ödemelerini sendikasyon adına takip eden bankadır. Genellikle lider yönetici aynı zamanda ajan banka olarak da görev yapar. Ayrıca konsorsiyumla kredi talep eden arasındaki koordinasyonu da yine Ajan Banka sağlar.

1.3 Sendikasyonun İşleyişi

Sendikasyon kredileri de işleyiş ve şekil olarak kendi içerisinde farklılık göstermektedir. Bununla beraber bir takım özellikler ise benzerdir.

Başlıca benzer özelliklerden biri her sendikasyon işleminde Lider Banka bulunmasıdır. Her sendikasyon kredisinde Lider Banka kredi talep eden tarafından yetkilendirilmektedir. Burada iki çeşit bir yetkilendirme söz konusu olmaktadır.

İlk yöntemde Lider Banka kredi tutarının tamamını ödeyeceğine dair taahhütte bulunur. Hukuki süreç hızlıca halledilip anlaşma gerçekleştirilir. Ardından Lider Banka sendikasyon için katılımcı arayışına başlar. Lider Banka'nın garanti vermesinden dolayı süreç çok hızlı işleyeceği için borçlanıcı tarafından kredinin acil ihtiyaç duyulduğu durumlarda tercih edilmektedir. Ancak bu yöntem diğer seçeneğe göre daha maliyetli olmaktadır (Amstrong, 2003:15).

Diğer yöntemde ise Lider Banka toplam kredi meblağının en iyi gayret gösterilerek toplanmasını ve sendikasyonun tesis edilmesini taahhüt eder. Lider Banka yönetici bankalarla bir araya gelerek şartları görüşür ve sendikasyonun gerçekleşmesi için gerekli şartları istişare eder. Ardından borçlanıcı tarafla müzakereler yürütülür ve ortak bir zeminde buluşmaya çalışılır. Bu yöntemde sendikasyonun gerçekleşmesi garanti değildir. Borçlanıcı taraf piyasada yeterli ilgiyi görmeyebilir ve istediği kredi tutarına ulaşamayabilir. Nitekim bu dezavantajın yanında şöyle de bir avantajı vardır ki o da bu yöntemin daha az maliyetli olmasıdır. Piyasada iyi tanınan ve kredibilitesi yüksek bankalar maliyet avantajından dolayı bu yöntemi tercih etmektedir (Amstrong, 2003:16).

Fiyat, vade, yöntem gibi konularda anlaşıldıktan sonra Lider Banka ile borçlanıcı arasında yetkilendirme anlaşması imzalanarak Lider Banka sendikasyon için tam yetkili kılınır. Bunun ardından Lider Banka tarafından borçlanıcı hakkında bir bilgi kitapçığı hazırlanır. Hazırlanan bu kitapçıkta Lider Banka'nın yetki belgesi, borçlanıcının temel bilgileri, borçlanıcının tarihçesi, sahiplik yapısı, finansal durum bilgisi, borçlanıcının içinde bulunduğu sektör bilgileri, borçlanıcının stratejileri, sendikasyonun tutarı, vadesi, faiz oranı gibi bilgiler bulunur (Dennis ve Mullineaux, 2000:408).

Hazırlanan bu bilgi kitapçığı gizlilik sözleşmesini imzalamış bütün potansiyel katılımcılara gönderilir. Katılımcılar kitapçığı inceler ve varsa içeriğe yönelik taleplerini bildirirler. Lider Banka'nın önderliğinde bir araya gelen katılımcılar krediyle ilgili sorular sorar, kredi dokümanlarını müzakere eder ve taslak haline getirir. Bu toplantılarda çoğu zaman borçlanıcı taraf da bulunur (Çetintaş, 2008:15).

Borçlanıcı ilk kez sendikasyon kredisi alıyorsa ya da borçlanıcının piyasadaki bilinirliği düşükse çeşitli coğrafi konumlardaki finans merkezlerinde potansiyel

katılımcılarla bir araya gelebilmektedir. Roadshow olarak da adlandırılan bu buluşmalar borçlanıcının bilinirliğini arttırarak ve borçlu hakkında potansiyel katılımcıların kuşularını birinci ağızdan gidererek sendikasyonun başarısını arttırmaktadır (Rhodes, 1996:178).

Borçlanıcı periyodik olarak sendikasyon kredisi alıyorsa müzakere ve dokümantasyon kısmı daha erken bitirilebilmektedir. Borçlanıcı piyasada tanındığı için ve çoğunlukla daha önce alınmış bir sendikasyonun refinansmanı yapıldığı için müzakere ve dokümantasyon süreci kısa sürmektedir.

Müzakereler tamamlandıktan sonra Lider Banka tarafından oluşturulan anlaşma taslağı borçlanıcı tarafa sunulur. İki tarafın da hukuk birimlerinin dahil olduğu bu kısımda mutabık kalındıktan sonra sendikasyon kredisinin anlaşma taslağı her bir katılımcı bankanın onayına sunulur.

Tüm tarafların tam mutabakata varmasından sonra söz konusu sendikasyon kredisi için bir imza töreni düzenlenir. Törene tüm tarafların temsilcileri katılım sağlar. Ardından sendikasyon kredisi tüm dünyaya ilan edilir (Fight, 2004:21).

1.4 Sendikasyon Kredi Çeşitleri

Vadeli Kredi

Vadesi ve tahsis edilecek tutarın önceden belirlendiğı kredilerdir. Tahsis edilen kredi tek seferde ya da parçalar halinde kullanılabilir. Ödemeler belirli bir takvimle sabitlenmiştir. Kredi ara dönemlerde sadece faiz ödemesi yapıp vade sonunda ana para geri ödemesi yapılarak ödenebileceğı gibi belirli vade aralıklarında kredi parça parça da ödenebilmektedir. Yapılan ödemeler bu kredi türünde geri alınamaz.

Çevrilebilir Kredi

Çevrilebilir kredi borçlanıcıya mutabık kalınmış en yüksek miktarda kredinin belirlenmiş bir zaman dilimi boyunca sunulmasıdır. Buna ek olarak anlaşılmış miktarda kredinin tek seferde çekilmesi, geri ödenmesi ve tekrar çekilmesi mümkün olabilmektedir. Bu sayede borçlanıcı kısa vadeli fon ihtiyaçlarını karşılayabilmektedir. Çevrilebilir kredilerin geri ödemesi mevcut tahsis edilmiş kredi tutarında düşüş gerçekleştirilmek suretiyle olabileceğı

gibi kredinin sonlanma tarihinde tüm çekilmiş kredi bakiyelerinin geri ödenmesi şeklinde de olabilmektedir.

Destek Kredisi

Destek krediler, tahsis edilen kredinin çekilmeden sadece fon kaynaklarının geniş ve likit olduklarını göstermek amacıyla sağlanan sendikasyon kredileridir. Diğer fon kaynaklarından çeşitli sebeplerle fon temin edilemediği durumlarda fon ihtiyacının karşılanması için tedbir olarak sağlanan kredilerdir. Kredi genellikle borçlanıcı tarafından ihraç edilecek finansman bonolarının maliyetini azaltmak ya da orta vadeli not görünümünü olumlu etkilemek için kullanılır.

Destek Akreditifi

Borçlanıcının 3. taraflara karşı olan kredi borcunu garanti eden sendikasyon kredileridir. Bu sendikasyon kredilerinde ulaşılmaya çalışılan hedef borçlanıcının tek başına riskinin alınmadığı durumlarda riski almaya hevesli kurumlara ek güvence verilerek söz konusu kredinin temin edilmesidir.

Türevli İşlemler

En basit tanımıyla sendikasyon kredisiyle ilişkilendirilmiş swap işlemlerini ifade etmektedir. Taraflar hibrid işlemler marifetiyle faiz ve/veya kur iniş çıkışlarına karşı korunmuş olmaktadır. Piyasada en çok üç şekilde kullanılmaktadır. Bunlardan ilki İki Para Birimli Kredilerdir. Genelde sendikasyon katılımcısı olan taraflardan birine, kredi anlaşmasındaki para birimi önceden belirlenmiş oran üzerinden mutabık kalınan başka bir para birimiyle değiştirme hakkını tanıyan para birimi seçeneği (currency option) verilmesidir. Borçlu tarafından kreditorlere verilen opsiyon hakkı, kreditorler tarafından elde tutulabileceği, işleme sokulabileceği gibi piyasada da satılabilir. Opsiyon hakkı borçlu tarafından kreditorlere tanındığında opsiyon primi borçluya kreditorler tarafından standart opsiyon işlemlerinde olduğu gibi ödenecektir.

Türevli sendikasyonlarda sıklıkla kullanılan ikinci yöntem Libor-Swap Destekli Kredilerdir. Borçlunun Libor + marj faiz ödeyeceği swapla birleştirilmiş kredilerdir. Burada

Libor işlemin başlangıç tarihinden 2 gün önce değil vadeden 2 gün önce sabitlenmektedir. Swap anlaşmasına girerek borçlu takas (swap) işlemindeki muhatabından sabitlenmiş Libor'a denk ödemeleri alır ve vade sonunda da Libor + marj yıllık faizi diğer komisyonlarla beraber normalde olduğu gibi alacaklılara ödenir. Ancak bu tip takas işlemleri piyasa koşullarının çok iyi olduğu durumlarda kullanılabilir ve maliyeti on binde 35–40 seviyesinde azaltılabilir.

Faiz Swap İle Kombine Edilmiş Krediler bir diğer türevli sendikasyon işlemidir. Proje ve satın alma & birleşme finansmanı alanları başta olmak üzere bazı sendikasyonlar ağırlıklı olarak borç geri ödemelerini projeden elde edilen nakit akımlarına dayandırmaktadırlar. Söz konusu projelerin gelecekteki nakit akımlarını hesaplarken belli bir faiz oranının süreçte geçerli olacağı varsayımlarında bulunulur. Sendikasyon katılımcıları böylesi bir değişken faiz riskini almak yerine kredinin tamamı veya bir kısmını takaslayarak riski hedge etmektedirler.

Proje Finansmanı

Proje finansmanı, bir varlığın üretimi amacıyla alınan ve kreditorlere geri ödemenin söz konusu varlıktan elde edilecek nakit akımları vasıtasıyla yapıldığı uzun vadeli kredilerin genel tanımı için kullanılır. Elektrik üretim santrali projesine sağlanan finansmanın geri ödemesi santral üretime geçtikten sonra satışlardan elde edilen getiri ile yahut karayolu inşası için sağlanan kredinin paralı geçişlerden alınan ücret geliri ile ödenmesi proje finansmanının örnekleridir. Proje finansmanı sırasında banka kredi komitelerinin karşılaştığı en önemli güçlük, teklifin dayandığı varsayım ve öngörülerin eksik veya yanlış çıkma olasılığıdır. Projelerde maliyetlerin tahmin edilenden fazla çıkması ve kredilerin bazı noktalarında hızlı değişikliklerin yapılması olasılığı yüksektir.

Bunun yanı sıra proje tamamlanıp hayata geçirildiğinde sağlanan gelir beklenenden daha düşük olabilir. Böylesi hallerde sendikasyon üyelerinin çabuk karar alması hayati nitelik taşıdığından bazı sorun çıkarma ihtimali olan bankaların dahil edilmediği bir seçim sürecinden geçilir veya sorun çıkaran üyelerin katılım miktarları diğer sendikasyon üyeleri tarafından ödenerek devre dışı bırakılır.

Proje finansmanı sendikasyonu ilk olarak Kuzey Denizi petrol yataklarının geliştirilmesi amacı ile 1970'li yıllarda kullanılmıştır. Söz konusu projenin büyüklüğü tek başına hiçbir petrol şirketinin veya oluşturulacak tek bir konsorsiyumun karşılayamayacağı

kadar büyük ölçekli bir projeydi. Kuzey Denizi petrol yatakları sendikasyonunda elde edilen bu başarı, dünyanın değişik yerlerindeki projelerin finansmanında da aynı yöntemin kullanılmasına sebep olmuştur. İngiltere'deki Teeside Hidroelektrik Santrali, Katar'daki Ras Laffan LNG projesi, Güney Çin'deki The Hopewell Partners Guanzhou Otobanı, Hindistan'daki Dabhol Hidroelektrik Santrali ve ünlü Eurotunnel sendikasyon kredisi ile gerçekleştirilmiştir (Kleimeier & Megginson, 2000:78).

Proje Finansman sendikasyonları genellikle nakit akımı şeffaf, sermaye yoğun, uzun dönemli, ortalamadan daha riskli ülkelerde ve detaylı şartların olduğu anlaşmalarla verilen kredilerdir (Brealey, Cooper & Habib, 1996:38).

Uçak ve Gemi Finansmanı

Genelde uzun vadeli ve uzmanlaşma gerektiren bir finansman alanıdır. Proje finansmanının bir taşıma aracı için yapıldığı özellikli işlemlerdir. Proje finansmanı genellikle kreditorlere gayri kabili rücu veya sınırlı geri dönüş imkanı tanıyan özel amaçlı araçların oluşturulması ile hayata geçirilmektedir. Genellikle uzun vadeli bazen üçüncü taraf garantisi içeren ve fazlaca hukuki şartın olmadığı kredi anlaşmalarının yapıldığı bu tip sendikasyonlar ağırlıklı olarak sabit faizli düzenlenmektedir.

Türkiye'de gemi finansmanı için sermaye gereğinin büyük olması ve dış kaynaklı paraya büyük oranda ihtiyaç duyması söz konusudur. Özel sektör tersanelerinin (gemi ve yat inşaatı ve onarımı dahil) problemi üretim süresinde doğan finansman gereksinimleridir. Bu gereksinim genelde 3 ila 12 ay arası değişen kısa vadeler için gerekli olmaktadır. Bankaların kısa vadeli borçlar için talep ettikleri ticari faizlerle dünya piyasasında üretim ve ihracat yapmak mümkün olmamaktadır. Ayrıca, bankaların talep ettiği kredi karşılığı gayrimenkul veya eşdeğeri teminatların da bu tersanelerce verilebilmesi genelde mümkün değildir. Proje finansmanı niteliği taşıyan bu kredilerin proje ipoteği ve kredi risk sigortası anlayışı içinde gerçekleştirilmesi sağlanmalıdır.

1.5 Sendikasyon Kredilerinde Fiyatlama ve Maliyetler

Sendikasyon kredilerinin fiyatlandırılmasında borçlanıcı bankanın kredibilitesi, borçlanıcının bulunduğu ülkenin ekonomik durumu, borçlanıcının borç veren bankalarla iş

ilişkileri gibi faktörler devreye girmektedir. Kredi maliyetinin dışında ayrıca borçlanıcı banka farklı isimlere sahip bazı komisyon maliyetlerine de katılmak zorundadır.

Sendikasyon kredisi fiyatlandırılmasında yapılan işlem sabit bir baz faiz belirlenip, bu faizin üzerine risk priminin eklenmesidir. Belirlenen bu baz faiz herhangi bir gösterge faiz oranı olabilmekle beraber çoğunlukla uygulama kredinin döviz cinsine göre LIBOR ya da EURIBOR olmaktadır. Belirlenen baz faizin üstüne de borçlanıcı bankanın ülke riskine ve borçlanıcının kendi riskine göre bir risk primi eklenmektedir (Standard&Poor's, 2011:7).

Sendikasyon kredilerinde ortaya çıkan tek maliyet kredinin faiz maliyeti değildir. Faiz maliyetinin dışında çeşitli isimlere sahip bir çok komisyon maliyeti de ortaya çıkmaktadır. Bu komisyonların başında yönetim komisyonu ya da düzenleme komisyonu adı verilen komisyon gelmektedir. Sendikasyonun oluşmasında baş rolü oynayan lider bankalar tarafından talep edilen bu komisyon peşin olarak tek seferde tahsil edilir. Tahsil edilen bu komisyon lider bankalar tarafından katılımcılar arasında paylaştırılabilir (Casolaro, Focarelli ve Pozzolo, 2004:15).

Yapılan sendikasyon işlemi garantili bir işlem ise bunun içinde sendikasyonu garanti eden bankalar bir ücret talep etmektedirler. Daha önce müzakere edilmiş bir oran üzerinden garanti edilmiş meblağ için komisyon tutarı hesaplanmakta ve kredi tesliminden önce tek seferde ödemesi alınmaktadır (Standard&Poor's, 2011:20).

Katılım ücreti katılımcı her bir banka tarafından sendikasyona katılımları oranında talep edilen bir komisyondur. Komisyon tutarı garanti komisyonuna kıyasla daha düşük bir tutardadır (Standard&Poor's, 2011:20).

Kredi anlaşması imzalandıktan sonra kredi geri ödemelerinin ve diğer hususların takibini yapan Ajan Banka'ya da ayrıca bir komisyon ödenmektedir. Ajan Komisyonu denen bu komisyon operasyonel masrafların karşılanması için alınmaktadır.

Alınan sendikasyon kredisi borçlanıcı tarafından parça parça teslim alınılarak da kullanılabilir. Böyle durumlarda katılımcı bankalar taahhüt ettikleri kredi tutarını ajan bankada bulundurmaktadır. Bu tutar kullanılmayıp hazır tutulduğundan bankalar için bir

bekleme maliyeti oluşturmaktadır. Kredinin henüz kullanılmayan bu kısmı için taahhüt komisyonu ödenmektedir (Standard&Poor's, 2011:21).

Tesis komisyonu kredinin ne kadarının kullanıldığına bakılmaksızın tesis edilen toplam tutar üzerinden alınan komisyondur. Buna ek olarak borçlanıcı kendisi için ayrılan sendikasyon kredisi tutarından belli bir oranın altında yararlanırsa bunun için bir kullanım komisyonu ödemektedir (Standard&Poor's, 2011:22).

Tüm bu komisyonlara ek olarak hukuki danışmanlık için de bir komisyon ödenmektedir. Sendikasyon sürecinin başında alınan bu komisyon kredi anlaşmasının karmaşıklık düzeyine göre değişebilmektedir.

1.6 Sendikasyon Kredilerinin Avantajları

Esneklik

Borçlanıcılar için sendikasyon kredilerinin ana faydası esnekliktir. Vade, fiyatlama ve geri ödeme profilleri gibi konuların dokümantasyon sürecindeki esnekliği sendikasyon kredilerinin borçlanıcılar açısından gözde bir finansal enstrüman olmasını sağlamaktadır. Sendikasyon kredileri herhangi bir taksit döneminde herhangi bir cezaya ya da prime gerek duyulmaksızın erken geri ödeme fırsatı sunmaktadır.

Komisyonların düştüğü belli dönemlerde borçlanıcılar düşük komisyonlardan yararlanmak için tekrar borçlanarak kredi yeniden yapılandırılması (refinansman) sağlayabilmektedirler. Buna ek olarak kredinin ömrü boyunca borç veren tarafından garantilenmiş sabit marjlar ekonomik aktivitede gerçekleşen herhangi bir değişiklikte sadece borçlanıcı bankaya avantaj sağlamaktadır. Özellikle bu durum gelişmekte olan ülkelerdeki bankalar için cezbedici olmaktadır.

Borç veren bankalar artan bir şekilde diğer ülkelere, endüstrilere ve finansal yapılara meyil ettikçe sendikasyon kredileri piyasası da çok çeşitli amaçları olan borçlanıcılara açılmaktadır. Bu durum da uluslararası bir araç olan sendikasyon kredileri borçlanıcıların yerel piyasadan temin etmekte zorlandıkları fon ihtiyacını karşılamakta yardımcı olmaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki düşük tasarruf oranları ve mevduatlardaki vade oranlarının çok kısa olması borçlanıcı bankaları etkileyen başlıca zorluklardır. Sendikasyon

kredisiyle temin edilen fonlar hem tasarruf açığını kapatırken hem de borçlanıcı bankanın sunduğu kredilerdeki vade uyumsuzluğunun ortadan kaldırılmasına yardımcı olmaktadır.

Çok Yönlü Yatırımcı Tabanı

Sendikasyon kredileri piyasasının ana yatırımcı portföyü özellikle bankalardan oluşmaktadır. Bankalar çok boyutlu kurumsal risk yapılarını değerlendirip, komplike problemleri çözebilecek kaynaklara sahiptirler. Kredi riskini bankalardan daha iyi analiz edebilecek çok az sayıda yatırım grubu bulunmaktadır. Diğer piyasa katılımcılarının aksine bankalar kendileri için riskin ölçülmesi amacıyla dışarıdan bir reyting kuruluşuna ihtiyaç duymamaktadırlar.

Likidite

Banka kredi piyasasının likit olmasının temel sebebi sendikasyon kredileri aracılığıyla çok ciddi tutarların çok kısa sürede el değiştirebilmesidir. Sendikasyon kredisi piyasası kendine has mekanizmaları aracılığıyla piyasadaki likidite dengesinin etkileyebilmektedir. Buna ek olarak sendikasyon kredisi piyasasındaki likidite sermaye piyasalarındaki likiditeye göre daha güvenilirdir. Ayrıca bono piyasasının bazı kesitlerinin aksine büyük piyasa dönüşleri dönemlerinde sendikasyon kredisi piyasasındaki likiditede tamamıyla bir düşüş söz konusu olmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında sendikasyon kredisi piyasası sermaye piyasaları için ayrılmaz bir parça olarak görülebilir ve bono piyasası yeterli likiditeyi sağlayamadığında son kredi mercii (lender of last resort) olarak da hizmet verebilir.

Yüksek Maliyet Etkinliği

Sendikasyon kredisi piyasasındaki cezbedici kural ve şartlar ile beraber yüksek likidite borçlanıcılar için en yüksek maliyet etkinliğine sahip finansman kaynağıdır. Bono piyasasındaki marjinler sendikasyon kredisi piyasasındakilere göre daha yüksek volatiliteye sahiptir. Bunun en belirgin örneği Asya Krizi sonrası oluşan piyasa dönüşü sırasında görülmüştür.

Borçlanıcı banka ihtiyaç duyduğu büyük tutarlı fon ihtiyacını ikili bankalarla anlaşma yoluyla gidermeye çalıştığında hem işlem maliyetleri artacak hem de çok zaman

harcanacaktır. Bunun yerine sendikasyon kredisi aracılığıyla borçlanıcı tek bir anlaşmayla ihtiyacı olan fona ulaşırken hem işlem maliyetleri hem de zaman açısından kazanç sağlamış olacaktır.

Borçlanıcı banka bilinirliğinin az olduğu uluslararası piyasalardan ikili bankalarla anlaşmaya çalışıldığında daha riskli görünecek ve daha yüksek marjinlerle karşılaşacaktır. Sendikasyon kredilerinde lider düzenleyici banka eşliğinde bilinirliği artan borçlanıcı bu sayede aynı bankanın sendikasyona katılmasıyla daha düşük marjinlerle borçlanabilecektir.

Zaman Etkinliği

Borçlanıcı banka ihtiyaç duyduğu büyük miktarda fonları kapı kapı dolaşarak toplamak yerine sendikasyon kredisi aracılığıyla tek bir seferde toplayabilmektedir. Bu da zamandan büyük tasarruf edilmesine olanak sağlar. Genel olarak sendikasyon kredisi başvurusu ile anlaşmanın imzalanma süreci yaklaşık 6-8 hafta olmaktadır. Buna ek olarak tarafların birden fazla defa sendikasyon kredisi anlaşması imzalaması gibi durumlarda taraflar birbirlerini daha iyi tanıdığı için yeni bir sendikasyon kredisinin hazırlanma süreci normal sürenin altına da inebilmektedir.

Sendikasyon kredilerinin zaman etkinliğinin bir diğer sebebi ise kredi başvurusu için bir reyting derecesinin gerekli olmamasıdır. Öyle ki bir reyting derecelendirmesi süreci aylarca sürebilmektedir.

Banka İlişkileri

Sendikasyon kredileri özellikle borçlanıcı bankanın tanıtımı için bir avantajdır. Büyük tutarlı bir kredi, güçlü bankaların liderliğinde alınabiliyorsa bu durum borçlanıcı bankaya prestij katar. Güçlü lider bankalar borçlanıcının mali durumunu teyit etmiş olur ve borçlanıcının itibarı artar.

Sendikasyon kredisi aracılığıyla borçlanıcı banka birden fazla bankayla iletişime geçmiş olur. Bu sayede ileride yapılabilecek ikili taraf işlemleri için ilk temas sağlanmış olur.

Halkla İlişkiler

İmzaların atılıp anlaşmanın yürürlüğe girmesiyle kamuya duyurulan sendikasyon kredileri aynı zamanda bankalar için bir halkla ilişkiler aracıdır. Sendikasyonu başarıyla sağlayan, özellikle mevduat toplayan bankalar için halk nezdinde bir güven oluşur. Bu güven aracılığıyla daha düşük marjlarla bireylerden fon elde edilebilir.

Sendikasyonu sağlayan bankalar da girdikleri piyasalarda kendi bilinirliklerini arttırarak potansiyel ithalat-ihracat kredileri için aracı olma fırsatını yakalayabilirler.

2. İLLER BANKASI A.Ş.

Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasıyla birlikte temelleri atılan Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin hedeflediği muasır medeniyetler seviyesine ulaşma yolunda en büyük destekçilerinden biri İller Bankası A.Ş.'dir. Kamu sermayeli bir kalkınma ve yatırım bankası olan İLBANK güçlü sermaye yapısı ve özgün çalışma şekliyle yerel yönetimleri desteklemektedir. Bu bölümde İLBANK'ın tarihçesi, sermaye ve ortaklık yapısı ile uluslararası piyasalardan sağladığı finansman kaynakları hakkında bilgi verilmektedir.

2.1 Tarihçe

Türkiye Cumhuriyeti tarihindeki en köklü kurumlardan biri olan İller Bankası Anonim Şirketi 11 Haziran 1933 tarih ve 2301 sayılı Kanunla “Belediyeler Bankası” adıyla kurularak belediyelerin mali kaynaklarını kredi ile desteklemek amacıyla kurulmuştur. Bankanın kuruluş sermayesi 15 Milyon TL'dir (İLBANK Faaliyet Raporu, 2017:6).

1933 – 1944 yılları arasında Belediyeler Bankası adıyla hizmet sunan İLBANK dünyada görülen yerel yönetim bankacılık uygulamalarıyla benzerlik kurarak sadece kredi desteği sunmaktaydı. Belediyeler Bankası'nın devamı olarak 13 Haziran 1945 tarih ve 4759 sayılı “İller Bankası Kanunu” ile bankanın adı İller Bankası olarak değiştirilmiş ve yeni görev, yetki ve sorumluluklar verilerek banka yeni bir hukuki statüye kavuşmuştur. İller Bankası yeni ismiyle beraber kredi fonksiyonuna ek olarak yatırım ve danışmanlık fonksiyonunu da üstlenmiştir. Bu yeni vücut bulmuş haliyle İLBANK dünyadaki emsallerinden ayrılarak özgün ve eşsiz bir yapıya bürünmüştür (Kestane, 1996:29).

2011 yılına kadar yukarıdaki şekliyle hizmet veren İLBANK 8 Şubat 2011 tarih ve 27840 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6107 sayılı Kanun ile bir kez daha kabuk değiştirerek “Anonim Şirket” statüsüne dönüştürülmüştür. Banka, 6107 sayılı kendi özel kanunu ile 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'na tabi olmuştur.

2.2 Sermaye ve Ortaklık Yapısı

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'da belirtildiği üzere Banka sermayesinin 9 Milyar Türk Lirası olduğu ve bu sermayenin Bakanlar Kurulu Kararı ile beş katına kadar arttırılabileceği belirtilmiştir. 15 Mart 2014 tarih ve 28942 sayılı Resmi

Gazete’de yayımlanan 2014/6045 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile Banka nominal sermayesi 18 Milyar Türk Lirası’na çıkarılmıştır.

Çizelge 2.1 Yıllara göre İller Bankası A.Ş. sermaye yapısı

YILLAR	NOMİNAL SERMAYE (BİN TL)	ÖDENMİŞ SERMAYE (BİN TL)
2007	9 000 000	2 942 296
2008	9 000 000	3 823 565
2009	9 000 000	4 688 528
2010	9 000 000	5 904 894
2011	9 000 000	6 945 406
2012	9 000 000	7 735 190
2013	9 000 000	8 528 315
2014	18 000 000	9 402 380
2015	18 000 000	10 483 745
2016	18 000 000	11 690 749

Kaynak: İller Bankası 2016 Faaliyet Raporu

İLBANK’ın sermaye kaynakları ise merkezi yönetim tarafından İLBANK aracılığıyla ödemesi yapılan vergi paylarından aylık olarak yapılan % 2’lik kesinti, İLBANK’ın her bilanço döneminde oluşacak net kârından ayrılacak % 30 oranındaki pay ve mevzuata uyulması şartıyla banka sermayesine eklenecek diğer paralar ile sermayeye eklenmek amacıyla yapılan her türlü yardım ve bağışlardır (İLBANK Faaliyet Raporu, 2017:7).

İLBANK bu sermaye yapısıyla kayıtlı sermaye sistemine dahil değildir. Bankanın sermayedarları yerel yönetimler olmakla beraber, yerel yönetimlerden başka hiçbir tüzel kişiliğin ya da şahsın hissedarlığı bulunmamaktadır (İLBANK Faaliyet Raporu, 2017:7).

İLBANK’ın yönetim organları genel kurul, denetim kurulu ve yönetim kurulundan oluşmaktadır. Genel kurulun üyeleri ağırlıklı olarak il özel idareleri temsilcileri ve belediyeler temsilcilerinden oluşmaktadır. Genel kurul üyeleri yıllık faaliyet raporları ile denetim raporlarını ve bankanın bilanço ile kâr-zarar hesaplarını inceleyerek yönetim ve denetim kurullarını ibra eder. Yönetim Kurulu ise Genel Kurula karşı sorumlu olan, bankayı idare ve temsil eden kuruldur. Yönetim Kurulu’nun 4 üyesi T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından atanır. 2 üyesi ise Genel Kurul tarafından Genel Kurul’a katılan ve T.C. İçişleri Bakanlığı tarafından önerilen iki kat aday arasından seçilir. Son üye olan İLBANK’ın Genel

Müdürü ile birlikte Yönetim Kurulu toplam 7 üyeden oluşur (6107 Sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun, 2011: Madde 7).

İLBANK'ı idare ve temsil eden Yönetim Kurulu'nun 7 üyesinin 4'ünü İLBANK'ın kuruluş kanununda verilen hakla atayan T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı oy çokluğuna sahip olarak İLBANK'ı yönetmektedir. Bu sebeple İLBANK T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yönlendirmeleriyle hibe programları ve benzeri mekanizmalarla kâr elde etme amacı gütmeyen kamu yararına hizmetlerde de bulunmaktadır.

2.3 Uluslararası Kuruluşlardan Sağladığı Kaynaklar

İLBANK, kuruluş kanunu ve Banka Esas Sözleşmesi'ndeki maddelere istinaden dış borçlanma yoluyla finansman sağlama kabiliyetine sahiptir. Bu yetkisiyle yerel yönetimlerin kalkınmasında oluşan finansman ihtiyacının giderilmesi amacıyla Dünya Bankası, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA), Avrupa Yatırım Bankası (AYB), İslam Kalkınma Bankası, Avrupa Birliği (AB) gibi kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalarda bulunulmuştur.

İLBANK ilk yurtdışı kredi teminini Dünya Bankası'ndan 8 Şubat 2006 tarihinde T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde imzalanan anlaşmayla sağlamıştır. Belediye Hizmetleri Projesi adı verilen projeye su ve kanalizasyon idareleri ile belediyeler finanse edilmiştir. Söz konusu kredi tutarı 212,9 Milyon Euro tutarındadır. Kredi ilk 5 yılı geri ödemesiz olmak üzere toplam 17 yıl vadeyle sağlanmıştır. Kredinin faiz maliyeti ise Eurolibor + % 0,52 'dir.

Çizelge 2.2 Belediye Hizmetleri Projesi kredi koşulları

BELEDİYE HİZMETLERİ PROJESİ KREDİ KOŞULLARI	
KREDİ TUTARI	212 900 000
PARA BİRİMİ	EURO
KREDİ ÜCRETİ	%0,5
GARANTİ ÜCRETİ	% 0,25
TAAHHÜT KOMİSYONU	%0,35 (İLK 4 YIL), %0,25
DÜNYA BANKASI FAİZİ	EUROLIBOR + % 0,52
İLBANK FAİZİ	% 1
GERİ ÖDEMESİZ DÖNEM	5 YIL
VADE	17 YIL (5+12)

Kaynak: Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı

2006 yılında başarıyla sağlanan kredi temin süreci yeni taleplere kapı aralamış, İLBANK'a su ve kanalizasyon idareleri ile belediyeler tarafından yeni kredi başvuruları yapılmıştır. İLBANK söz konusu kaynak ihtiyacını karşılamak için Dünya Bankası ile Belediye Hizmetleri Projesi'ne ilişkin Ek Kredi için görüşmelere başlamıştır. 29 Haziran 2010 tarihinde Dünya Bankası ile T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde imzalanan anlaşma ile 178,2 Milyon Euro kredi İLBANK tarafından alınmıştır. Söz konusu ek kredi yıllık Eurolibor + %1,05 maliyetle 5 yılı geri ödemesiz olmak üzere 30 yıl vade ile alınmıştır.

Çizelge 2.3 Belediye Hizmetleri Projesi ek kredi koşulları

BELEDİYE HİZMETLERİ PROJESİ EK KREDİ KOŞULLARI	
KREDİ TUTARI	178 200 000
PARA BİRİMİ	EURO
KREDİ ÜCRETİ	%0.25
GARANTİ ÜCRETİ	% 0,10
TAAHHÜT KOMİSYONU	UYGULANMAYACAKTIR
DÜNYA BANKASI FAİZİ	EUROLIBOR + % 1,05
İLBANK FAİZİ	% 1
GERİ ÖDEMESİZ DÖNEM	5 YIL
VADE	30 YIL (5+25)

Kaynak: Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Yerel yönetimleri desteklemeye devam eden İLBANK, kanalizasyon ve atıksu arıtma tesislerinin kullanımını yaygınlaştırmak amacıyla 22 Haziran 2011 tarihinde 12 784 000 000 Japon Yeni (JPY) tutarında krediyi T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA) ile yapılan anlaşmayla yerel yönetimlerin kullanımına sunmuştur. Söz konusu kredi yıllık % 1,20 kredi faiziyle sağlanmış olup 7 yılı geri ödemesiz toplam 25 yıl vadeyle alınmıştır.

Çizelge 2.4 Belediye Kanalizasyon Şebeke ve Atıksu Arıtma Tesislerinin Geliştirilmesi Projesi kredi koşulları

BELEDİYE KANALİZASYON ŞEBEKE ve ATIKSU ARITMA TESİSLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ PROJESİ	
KREDİ TUTARI	12 784 000 000
PARA BİRİMİ	JAPON YENİ
GARANTİ ÜCRETİ	% 0,10
TAAHHÜT KOMİSYONU	% 0,10
JICA FAİZİ	% 1,20
İLBANK FAİZİ	% 1
GERİ ÖDEMESİZ DÖNEM	7 YIL
VADE	25 YIL (7+18)

Kaynak: Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı

Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile uyum sürecindeki en önemli faktörlerden biri olan çevre konusunda; su, atık su ve katı atık alanlarında iş birliği yapılması amacıyla 28 Haziran 2012 tarihinde Avrupa Yatırım Bankası (AYB) ile İLBANK arasında 150 Milyon Euro tutarında T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde "Kentsel Altyapı Projeleri" kredi anlaşması imzalanmıştır.

Ülkemizde geçici koruma altında olan Suriyelilerin bulunduğu yerel yönetimlerin su, atık su ve katı atık sektörlerindeki proje taleplerinin karşılanması amacıyla 15 Mayıs 2015 tarihinde Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı ile İLBANK arasında 45 Milyar Japon Yeni tutarında T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde "Yerel Yönetimler Altyapı Geliştirme Projesi" kredi anlaşması imzalanmıştır.

6 Ekim 2015 tarihinde ise İLBANK ile Avrupa Yatırım Bankası arasında T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde yerel yönetimlerin kentsel ulaşım, su, atık su ve katı atık sektörlerindeki öncelikli yatırım projelerinin finanse edilmesi, kamu sağlığını ve çevreyi iyileştirmek ve AB normlarının Türkiye'de uygulanmasına katkıda bulunmak amacıyla 250 Milyon Euro tutarında kredi anlaşması imzalanmıştır.

Uluslararası ilişkilerini gün geçtikçe geliştiren İLBANK 29 Ağustos 2016 tarihinde İslam Kalkınma Bankası ile imzaladığı 150 Milyon Euro tutarındaki anlaşmayla kent içi

ulaşım projelerine finansman sağlamaktadır. Söz konusu kredi anlaşması T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde yapılmıştır.

3. SENDİKASYON KREDİLERİ VE İLBANK

Alternatif finansman kaynaklarından biri olan sendikasyon kredileri birçok avantaja sahip olmakla birlikte kullanımı her işletme için uygun olmayabilmektedir. Sendikasyon kredilerinin İLBANK'a uygunluğu bu bölümde ele alınmaktadır. Uygunluk incelemesi ilk olarak çeşit yönünden yapılmaktadır. Ardından da kredi maliyeti açısından uygunluk konusu incelenmektedir.

3.1 Sendikasyon Kredi Çeşitlerinin İLBANK Açısından Uygunluğu

Vadeli Sendikasyon Kredileri ve İLBANK

İLBANK için uygun olan sendikasyon kredisi türlerinden biri vadeli sendikasyon kredileridir. Vadeli sendikasyon kredilerinin vadeleri genellikle 3 ile 7 yıl arasında değişmektedir. İller Bankası'nın finansman sağlamada aracı olduğu projeler genellikle 1 yıldan uzun vadeli projelerdir. Bu açıdan bakıldığında kredinin vadesi ile projenin vadesi arasında vade uyumu söz konusu olabilmektedir. İLBANK kullandırmış olduğu kredilerde tahsilatı dönemsel taksitler halinde yapmaktadır. Yapmış olduğu tahsilatlarla da söz konusu sendikasyon kredisi taksitlerini ödeyebilir.

Çevrilebilir Sendikasyon Kredileri ve İLBANK

İLBANK için uygun olan sendikasyon kredisi türlerinden bir diğeri çevrilebilir sendikasyon kredileridir. Uygulama yöntemi açısından vadeli sendikasyon kredileri ile aynı yöntem seçilebilir. Çevrilebilir sendikasyon kredileri ayrıca İLBANK'a uygulama açısından esneklik sağlayabilir. Çevrilebilir sendikasyon kredileri vade boyunca ödenen kredi taksitlerinin tekrar geri kullanılmasıyla esneklik sağlayan kredilerdir. Dolayısıyla kredi vadesinden önce tamamlanabilecek projeler ödenen taksitlerin tekrar kullanılmasıyla finanse edilebilir ve yeni bir sendikasyon kredisi başvurusuna ihtiyaç kalmayabilir.

Destek Kredileri ve İLBANK

Destek sendikasyon kredileri acil durumlarda kullanılmak üzere sağlanan yedek kredilerdir. İller Bankası Anonim Şirketi Esas Sözleşmesi'nin "Yönetim Kurulunun Görev ve Yetkileri" başlıklı 18.maddesinin m) bendinde bulunan;

“Sermaye Piyasası Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Bankacılık Kanunu ve ilgili mevzuatta yer alan düzenlemeler saklı kalmak kaydıyla tahvil, bono veya diğer borçlanma araçları ihraç etmeye, ihraç edilecek borçlanma araçlarının miktarı, vadesi, türü, faiz oranı ve diğer tüm şartlarını belirlemeye, bunlara ilişkin işlemleri yürütmeye yetkilidir.”

maddesi uyarınca İLBANK, Yönetim Kurulu kararıyla tahvil, bono veya diğer borçlanma aracı ihraç edebilir. Bu ihraç esnasında maliyetlerin azaltılması amacıyla destek sendikasyon kredileri kullanılabilir. Sağlanan destek sendikasyon kredisi hem bankanın itibarını sağlamlaştırırken hem de piyasa katılımcılarına sağladığı güvenle borçlanma maliyetlerini biraz daha aşağı çekebilir. Ayrıca ihraç işlemi herhangi bir sebeple başarısız olursa ihtiyaç duyulan fon ihtiyacı destek sendikasyon kredisi ile karşılanabilir.

Destek Akreditifi ve İLBANK

İller Bankası Anonim Şirketi Esas Sözleşmesi'nin “Amaç ve Faaliyet Konuları” başlıklı 6.maddesinin a) bendinde bulunan;

“Türk Lirası ve döviz olarak Yönetim Kurulunca belirlenen vadelerde her türlü nakdi ve gayri nakdi kredi açabilir. Her türlü menkul kıymetleri satın alabilir, satabilir, tahvil ve borçlanma garantisi verebilir.”

maddesi uyarınca yerel yönetimlerin büyük tutarlı projeler için gerçekleştireceği bono ve tahvil ihraçları için garantör olabilir. Bu garantörlük için kaynakların yeterli olmadığı durumlarda İLBANK destek akreditifi aracılığıyla yerel yönetimlerin borçlanacağı 3. kişilere garantör olabilir.

Türevli İşlemler Sendikasyonu ve İLBANK

İLBANK gelirleri ve giderleri Türk Lirası cinsinden olan bir kurumdur. Projeleri Türk Lirası cinsinden finanse ederken ana fon kalemi olan Belediye Payları Kesintileri Türk Lirası cinsinden yapılmaktadır. Bu sebeple kur iniş çıkışlarına karşı korunma sağlayan türevli işlemler sendikasyon kredisi İLBANK özelinde pek uygulanabilir görülmemektedir.

Proje Finansmanı Sendikasyonu ve İLBANK

İLBANK özelinde uygulanabilir olan sendikasyon kredileri türünden bir diğeri de proje finansmanı sendikasyon kredileridir. Bu krediler asli olarak proje sonunda ortaya çıkan yapıdan elde edilen nakit akımları marifetiyle geri ödenmektedir. Dolayısıyla yerel yönetimlerin metro gibi raylı sistemler ile şehir içi otobüs hatları gibi ulaşım araçlarının finansmanında kullanılabilir.

Uçak ve Gemi Finansmanı ve İLBANK

Bu sendikasyon türünden uçaktan ziyade gemi inşa finansmanı için denize kıyısı olan yerel yönetimlerin yararlanması sağlanabilir. Bir deniz ulaşımı olan vapur seferlerinin sağlanabilmesi için ihtiyaç duyulan vapur ve diğeri deniz vasıtalarının tedarik edilmesi gemi finansmanı sendikasyonu ile sağlanabilir. İşletmeye alınan vapurlarla verilen hizmetten elde edilen ücretler de sendikasyonun geri ödenmesinde kullanılabilir.

3.2 İLBANK'ın Sendikasyon Kredi Piyasasına Ulaşımını Kolaylaştıran Etmenler

Bu bölümde sendikasyon kredisi temini konusunda İLBANK'ın sahip olduğu avantajlara değinilmektedir.

3.2.1 Kredi Riski

İLBANK'ın sahip olduğu benzersiz kredi tahsilat mekanizması ile bankacılık performansının en önemli göstergelerinden biri olan takipteki kredilerin aktife oranı yaklaşık %0¹ düzeyindedir. Bu mekanizma ve hemen hemen verilen bütün kredilerin tahsil edilebilmesi İLBANK'ın sendikasyon kredisi piyasasında itibarını arttıracak bir etmendir.

3.2.2 Derecelendirme Kuruluşlarından Alınan Kredi Notları

İLBANK kuruluş amacı gereği serbest piyasada kurumsal ve ticari açıdan bankacılık faaliyetinde bulunmamaktadır. Yerel yönetimlerin sosyal ve kültürel içerikli projelerine de kredibiliteye bakılmaksızın fonlama yapmaktadır. Bunların yanı sıra çeşitli hibe programlarıyla da projeler desteklenmektedir.

¹Takipteki Alacakların 31 Aralık 2016 tarihli bakiyesi 555 Bin TL olurken aktif büyüklüğü 21 843 394 Bin TL'dir.

Kullandırılan bütün krediler için temerrüt riski oluşmamakta ve vadesinde ödenmeyen kredi alacakları nedeniyle zarar etme olasılığı bulunmamaktadır. Tüm bunlara rağmen bankanın sahip olduğu güçlü teminat yapısında bulunan varlıklar Basel III teminat kriterlerindeki türlere uymamaktadır. Basel III teminat kriterlerince kabul edilen varlıklar şunlardır:

- Kredi veren banka nezdinde tutulan nakit değerler,
- Altın,
- Kabul edilen risk derecelendirme şirketleri tarafından derecelendirilmiş borçlanma senetleri,
- En düşük BB- derecesine sahip ülkelerin hazine, merkez bankası ya da kamu kuruluşlarınca çıkartılmış olan menkul kıymetler,
- Diğer kurumlar (banka ve menkul kıymet firmaları dahil) tarafından çıkarılmış BBB- ve üstü reytingli menkul kıymetler,
- Kısa vadeli borçlanma araçlarından en az A-3/P-3 derecesine sahip olanlar.
- Herhangi bir kabul edilen derecelendirme kuruluşu tarafından derecelendirilmemiş borçlanma senetlerinden;
 - Bir banka tarafından ihraç edilen,
 - Herhangi tanınmış bir borsaya kote olan ve
 - Birincil borç niteliğinde olanlar ile
 - Menkul kıymeti elinde teminat olarak bulunduran bankanın söz konusu kıymetin BBB- ya da A-3/P-3 'den daha düşük risk derecesine sahip olması gerektiğine dair bir bilgiye sahip olmaması halinde elinde bulundurduğu menkul kıymet,
 - Düzenleyici otoritenin, piyasa likiditesine yönelik yeterince güvenin olduğu menkul kıymetler.
- Bir ana endekse dahil hisse senetlerinin ve transfer edilebilir menkul kıymetlere yapılan kolektif yatırımlara ait garantilerin ve yatırım fonlarının,
 - Birim fiyatının günlük olarak açıkça kote edilmesi,
 - Bu tür yatırım ve fonların sadece basit ve kapsamlı yaklaşımda teminat olarak kabul gören ürünlere yatırım yapması,
 - Bir ana endekse dahil olmayan ancak tanınmış bir piyasada işlem gören hisse senetleri (hisse senedine dönüştürülebilir tahviller dahil),

- o Yukarıdaki enstrümanlara yatırım yapan, transfer edilebilir menkul kıymetler kolektif yatırımları garantileri ile yatırım fonlarıdır (Arslan, 2007 :59).

Bu sebeple 2013 yılına kadar İLBANK'ta herhangi bir kredi derecelendirme çalışması yapılamamıştır.

Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşlarından birisi olan Fitch Ratings (FITCH) ile İLBANK arasında imzalanan sözleşme ile ilk defa İLBANK'ın kredi derecelendirmesi yapılmıştır. Yapılan derecelendirme neticesinde İLBANK'ın Uzun Vadeli Yabancı Para Kredi Notu BBB- ve Kısa Vadeli Yabancı Para Kredi Notu F3 olarak belirlenmiştir².

Çizelge 3.1 Fitch Ratings tarafından İLBANK'a verilen kredi derecelendirme notları

FITCH TARAFINDAN VERİLEN KREDİ NOTLARI	
<i>KREDİLER</i>	<i>NOT</i>
Uzun Vadeli Yabancı Para Kredi Notu	BBB-
Uzun Vadeli Türk Parası Kredi Notu	BBB
Ulusal Uzun Vadeli Kredi Notu	AAA
Kısa Vadeli Yabancı Para Kredi Notu	F3

Kaynak: İLBANK 2016 Faaliyet Raporu

2015 yılında ise İLBANK Yönetim Kurulu'nun aldığı kararla Türkiye'de kurulmuş ve Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bir kredi derecelendirme kuruluşu ile kredi derecelendirme anlaşması yapılmasına karar verilmiştir. Bu amaçla Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş. (KOBİRATE) ile anlaşma yapılarak 2015, 2016 ve 2017 yılları için kredi derecelendirme hizmeti alınmıştır. 23 Temmuz 2015 tarihinde yayımlanan raporla İLBANK'ın Uzun Vadeli Derecelendirme Notu AAA, Kısa Vadeli Derecelendirme Notu A-1 ve Görünümü Durağan olarak tespit edilmiştir. 25 Temmuz 2016 ve 25 Ağustos 2017 tarihlerinde açıklanan raporlarla da notlar değiştirilmeyerek teyit edilmiştir.

²İLBANK'ın kredi notunun verildiği tarih 16 Mayıs 2013 tarihidir.

Çizelge 3.2 KOBİRATE tarafından İLBANK'a verilen kredi derecelendirme notları

KOBİRATE TARAFINDAN VERİLEN KREDİ NOTLARI		
<i>KREDİLER</i>	<i>RAPOR YILI</i>	<i>NOT</i>
Uzun Vadeli Yabancı Para Kredi Notu	2015	BBB-
	2016	BBB-
	2017	BB+
Ulusal Uzun Vadeli Kredi Notu	2015	KR AAA
	2016	KR AAA
	2017	KR AAA
Kısa Dönem Ulusal Notu	2015	KR A-1
	2016	KR A-1
	2017	KR A-1
Destek Notu	2015	KRD-1
	2016	KRD-1
	2017	KRD-1

Kaynak: İLBANK 2016 Faaliyet Raporu

Her iki kuruluş tarafından da verilen notlar İLBANK'a duyulan güveni ortaya koymaktadır. Sendikasyon kredilerinin kullanılmasında özellikle dikkat edilen notlar Uzun Vadeli Yabancı Para Kredi Notu ve Uzun Vadeli Türk Parası Kredi Notu'dur. Uzun Vadeli Yabancı Para Kredi Notu verilen sendikasyon kredisinin geri ödenebilme olasılığının ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir. İLBANK, FITCH'ten aldığı BBB- notuyla yatırım yapılabilir seviyede bir banka olduğunu ve temerrüte düşme ihtimalinin zayıf olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde KOBİRATE'in 2015, 2016, 2017 yıllarına ait sırasıyla verdiği BBB-, BBB- ve BB+ notlarıyla bu ihtimalin düşüklüğünü teyit etmiştir. Uzun Vadeli Türk Parası Kredi Notu ise İLBANK'ın sendikasyon kredisi kaynağıyla kullanacağı kredilerin vadesi geldiğinde tahsil edilebilme gücünü göstermektedir. İLBANK'ın sahip olduğu güçlü kredi teminat sistemi ve kredi bakiyelerini tahsil etme yapısı hem FITCH'in verdiği BBB kredi notu hem de KOBİRATE'in verdiği KR AAA notlarıyla tasdik edilmiştir.

Kredi derecelendirme notları 2008 kriziyle beraber itibar kaybedip güvenilirlikleri tartışılrsa da uluslararası finans kurumları ve bankalar için risk değerlendirme ve fiyatlandırmada kullanılan önemli göstergelerden biri olmaya devam etmektedir. Bu sebeple yatırım yapılabilir düzeyde kredi notuna sahip olmak özellikle borçlanıcı rolündeki finansal taraflar için maliyet avantajı sağlamaktadır. İLBANK'ın sahip olduğu yatırım yapılabilir düzeydeki notları sendikasyon piyasasına ulaşımını kolaylaştıracak etmenlerden biridir. Ancak

İLBANK'ın sahip olduğu güncel derecelendirme notlarının uluslararası bir kredi derecelendirme kuruluşu yerine yerel otoritelerin onayıyla sınırlı bir coğrafyada kredi derecelendirme hizmeti veren bir kuruluş tarafından raporlanması uluslararası piyasalarda gereken güveni sağlamada yeterli olamayabilir.

3.2.3 Kredi Fiyatlandırma Politikası

İLBANK'ın 16.03.2017 tarihi itibarıyla uygulamaya başladığı kısa, orta ve uzun vadeli kredilerin vade ve faiz oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir.

Çizelge 3.3 İLBANK'ın sunduğu kredilerin vade ve faiz oranları

SEKTÖR	FAİZ (YILLIK)	AZAMI VADE (YIL)
ALTYAPI	7%	10
SUKAP PROJELERİ	7%	15
ÜSTYAPI	9%	7
DİĞER ALTYAPI	9%	10
YENİLENEBİLİR ENERJİ	7%	10
KENT BİLGİ SİSTEMLERİ	8%	5
MALZEME ARAÇ VE GEREÇ ALIM	11%	4
KAMULAŞTIRMA	11%	4
İHBAR VE KIDEM TAZMİNATI	12%	4
NAKİT DESTEK KREDİSİ	12%	6
AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE YATIRIMLARI PROJELERİ	7%	15
NAKİT KREDİ	14%	3
DİĞER NAKİT KREDİ	15%	3
DİĞER	7%	3

Kaynak: www.ilbank.gov.tr

İLBANK'ın 16.03.2017 tarihi itibarıyla uygulamaya başladığı kısa, orta ve uzun vadeli kredi faizlerinin yıllık olarak en düşük %7 en yüksek ise %15 olduğu görülmektedir. İLBANK tarafından sunulan bu kredilerin ise 15 yıla kadar vade sunulabildiği görülmektedir. Azami vadelerin 7 ve üzerinde sunulduğu kredilerin ortalama faizi yıllık %7,67 olmaktadır. Azami vadesi 7 yıldan az olan kredilerin ortalama yıllık faizi ise %11,25 olmaktadır. Krediler kısa vadeli verilmemekte, orta ve uzun vadede sunulmaktadır. İLBANK'ın sunduğu kredilerin ortalama faiz oranı yıllık %9,71 ve kredilerin ortalama vade süresi 7,07 yıl olmaktadır.

Çizelge 3.4 Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların 2017 yılında aldıkları sendikasyon kredileri

BANKA ADI	SENDİKASYON TUTARI	DÖVİZ TÜRÜ	FAİZ	VADE (YIL)	AÇIKLAMA TARİHİ
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	405 000 000	ABD DOLARI	Libor+1,35	1	24.11.2017
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	648 500 000	EURO	Euribor+%1,25	1	24.11.2017
TÜRKİYE GARANTİ BANKASI A.Ş.	180 000 000	ABD DOLARI	Libor+%2,20	2	24.11.2017
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	352 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,35	1	19.09.2017
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	656 000 000	EURO	Euribor+%1,25	1	19.09.2017
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	296 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,45	1	11.05.2017
TÜRKİYE İŞ BANKASI A.Ş.	989 500 000	EURO	Euribor+%1,35	1	11.05.2017
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	131 000 000	ABD DOLARI	Libor+1,35	1	25.09.2017
TÜRKİYE VAKIFLAR BANKASI T.A.O.	634 000 000	EURO	Euribor+%1,25	1	25.09.2017
T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.	278 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,45	1	06.04.2017
T.C. ZİRAAT BANKASI A.Ş.	706 500 000	EURO	Euribor+%1,35	1	06.04.2017
ING BANK A.Ş.	12 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,45	1	05.07.2017
ING BANK A.Ş.	462 500 000	EURO	Euribor+%1,35	1	05.07.2017
TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	56 500 000	ABD DOLARI	Libor+%1,15	1	05.07.2017
TÜRKİYE SİNAİ KALKINMA BANKASI A.Ş.	212 000 000	EURO	Euribor+%1,15	1	05.07.2017
TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.	186 500 000	ABD DOLARI		3	22.06.2017
TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.	31 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,10	1	14.03.2017
TÜRKİYE İHRACAT KREDİ BANKASI A.Ş.	370 500 000	EURO	Euribor+%1,10	1	14.03.2017
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	101 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,30	1	22.11.2017
ALBARAKA TÜRK KATILIM BANKASI A.Ş.	213 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,25	1	19.04.2017
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	85 000 000	ABD DOLARI	Libor+%0,95	1	08.09.2017
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	385 000 000	EURO	Euribor+%0,85	1	08.09.2017
TÜRK EKONOMİ BANKASI A.Ş.	75 000 000	ABD DOLARI	Libor+%1,95	2	08.09.2017
AKBANK T.A.Ş.	945 000 000	ABD DOLARI	Libor+1,35	1	15.08.2017
AKBANK T.A.Ş.	205 000 000	ABD DOLARI	Libor+%2,20	2	15.08.2017
ŞEKERBANK T.A.Ş.	77 500 000	EURO	Euribor+%0,75	1	27.07.2017
FİNANSBANK A.Ş.	182 000 000	ABD DOLARI	Libor+1,35	1	30.11.2017
FİNANSBANK A.Ş.	503 200 000	EURO	Euribor+%1,25	1	30.11.2017

Kaynak: www.kap.org.tr

Kamuya açıklanan bilgilerle elde ettiğimiz Çizelge 3.4’deki verilere göre Türkiye’de faaliyet gösteren 12 banka 2017 yılında toplamda 3 734 000 000,00 ABD Doları ve 5 645 200 000,00 Euro sendikasyon kredisi sağlamıştır. ABD Doları olarak sağlanan sendikasyon

kredilerinin ortalama vadesi 1,29 yıl ve ortalama yıllık faizi Libor + % 1,45³ olmaktadır. Euro cinsinden sağlanan sendikasyon kredilerinin ortalama vadesi 1 yıl ve ortalama yıllık faizi Euribor + % 1,17 olmaktadır.

Çizelge 3.5 2008 – 2017 yılları arası ABD Doları cinsinden yıllık ortalama Libor oranları

YILLARA GÖRE ABD DOLARI CİNSİNDEN 12 AYLIK ORTALAMA LIBOR ORANLARI	
YIL	LIBOR ORANI
2017	1,788%
2016	1,376%
2015	0,794%
2014	0,561%
2013	0,683%
2012	1,013%
2011	0,830%
2010	0,923%
2009	1,559%
2008	3,089%
ORTALAMA	1,262%

Kaynak: www.global-rates.com

Üstteki çizelge 3.5'teki verilere göre 2008 – 2017 yılları arasında en düşük ABD Doları cinsinden 12 aylık ortalama Libor faiz oranı % 0,561 olarak 2014 yılında gerçekleşmişken en yüksek Libor faiz oranı % 3,089 olarak 2008 yılında gerçekleşmiştir. Söz konusu döneme ait ortalama Libor faiz oranı ise % 1,262 olmaktadır.

³ Söz konusu hesaplamaya Türkiye İhracat Kredi Bankası A.Ş.'nin sağlamış olduğu 186 500 000,00 ABD Doları tutarındaki sendikasyon kredisinin faiz bilgileri kamuya açıklanmadığı için dahil edilmemiştir.

Çizelge 3.6 2008 – 2017 yılları arası Euro cinsinden yıllık ortalama Euribor oranları

YILLARA GÖRE EURO CİNSİNDEN 12 AYLIK ORTALAMA LIBOR ORANLARI	
YIL	EURIBOR ORANI
2017	-0,145%
2016	-0,035%
2015	0,168%
2014	0,475%
2013	0,536%
2012	1,108%
2011	2,008%
2010	1,352%
2009	1,610%
2008	4,825%
ORTALAMA	1,190%

Kaynak: www.global-rates.com

Çizelge 3.6'daki verilere göre 2008 – 2017 yılları arasında en düşük Euro cinsinden 12 aylık ortalama Euribor faiz oranı % -1,145 olarak 2017 yılında gerçekleşmişken en yüksek 12 aylık ortalama Euribor faiz oranı %4,825 ile 2008 yılında gerçekleşmiştir. Söz konusu döneme ait ortalama yıllık Euribor faiz oranı ise % 1,190 olmaktadır.

Kredi Faiz Maliyeti Analizi

Diğer tüm durumlar sabitken (ceteris paribus) İLBANK'ın Türk bankalarının 2017 yılında gerçekleştirdiği ortalama sendikasyon kredisi faiz oranlarından 2008 – 2017 yılları arasında gerçekleşen ortalama 12 aylık Libor faizlerinin ortalaması oranında borçlandığını varsayarsak İLBANK'ın yıllık sendikasyon kredisi faiz maliyeti yıllık % 2,71 olmaktadır.

Diğer tüm durumlar sabitken (ceteris paribus) İLBANK'ın Türk bankalarının 2017 yılında gerçekleştirdiği en yüksek sendikasyon kredisi faiz oranlarından 2008 – 2017 yılları arasında gerçekleşen ortalama 12 aylık Libor faizlerinin en yüksek oranında borçlandığını varsayarsak İLBANK'ın yıllık sendikasyon kredisi faiz maliyeti yıllık % 5,29 olmaktadır.

Diğer tüm durumlar sabitken (ceteris paribus) İLBANK'ın Türk bankalarının 2017 yılında gerçekleştirdiği ortalama sendikasyon kredisi faiz oranlarından 2008 – 2017 yılları

arasında gerçekleşen ortalama 12 aylık Euribor faizlerinin ortalaması oranında borçlandığını varsayarsak İLBANK'ın yıllık sendikasyon kredisi faiz maliyeti yıllık % 2,36 olmaktadır.

Diğer tüm durumlar sabitken (ceteris paribus) İLBANK'ın Türk bankalarının 2017 yılında gerçekleştirdiği en yüksek sendikasyon kredisi faiz oranlarından 2008 – 2017 yılları arasında gerçekleşen ortalama 12 aylık Libor faizlerinin en yükseği oranında borçlandığını varsayarsak İLBANK'ın yıllık sendikasyon kredisi faiz maliyeti yıllık % 6,18 olmaktadır.

Yukarıdaki 4 farklı senaryo incelendiğinde eğer ABD Doları ve Euro döviz kurunda herhangi bir değişiklik olmadığını ve sendikasyon kredi komisyon maliyetinin olmadığını varsayarsak analiz sonucu ortaya çıkan %2,71, %5,29, %2,36 ve %6,18 olan yıllık faiz oranları, İLBANK'ın sunduğu kredilerin faizlerinden en düşüğü olan yıllık % 7 faiz oranından ve İLBANK'ın sunduğu kredilerin yıllık ortalama faizi olan % 9,71 faiz oranından daha düşük olduğu görülmektedir. Söz konusu varsayımlarla İLBANK'ın kredi fiyatlandırma politikası açısından sendikasyon kredilerinin kullanımının uygun olduğu görülmektedir.

3.3 İLBANK'ın Sendikasyon Kredi Piyasasına Ulaşımını Zorlaştıran Etmenler

İLBANK'ın sendikasyon kredisi temini konusunda birçok açıdan sahip olduğu avantajlara rağmen sendikasyon kredisi teminini zorlaştıran döviz kuru maliyeti, ölçek ekonomileri ve denetim gibi konu başlıkları da bulunmaktadır.

3.3.1 Döviz Kuru Etkisi

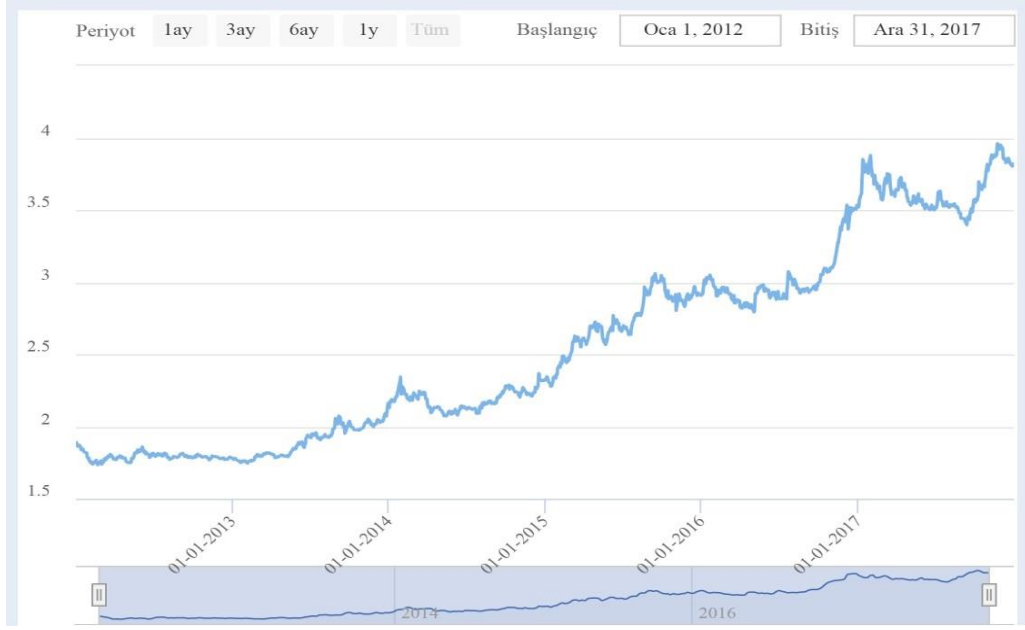
Uluslararası piyasalardan sendikasyon kredilerinin temin edilmesi sonucu bankaya tahsis edilen fonlar yabancı para cinsinden olmaktadır. Kullanıma açılan bu fonlar Türk Lirası'na çevrilerek müşterilere kullanılmaktadır. Kullanılan krediler vadesinin sonuna geldiğinde yine Türk Lirası olarak tahsil edilmektedir. Tahsil edilen kredi bakiyeleri de sendikasyon kredisinin temin edildiği yabancı döviz kuruna çevrilerek sendikasyonun geri ödemesi yapılmaktadır.

İLBANK'ın ana fon kaynakları mevcut sermaye kaynaklarıdır. Sermaye kaynakları ise ilgili kanunla Genel Bütçe Vergi Gelirleri'nden yerel yönetimlere dağıtılacak vergi gelirleri paylarından aylık olarak yapılan % 2'lik kesinti, vergi ve yasal kesintiler düşüldükten sonraki yıllık dönem kârından ayrılan % 30'luk pay ve çeşitli yurtdışı kuruluşlardan alınan hibelerdir.

İLBANK'ın yerel yönetimleri fonlarken kullandığı kredi tahsilat mekanizması yerel yönetimlere aylık olarak dağıtılan vergi gelirleri paylarından kredi taksiti kesintisi yapılması şeklinde olmaktadır. İLBANK kredileri Türk Lirası olarak kullandırıp yine Türk Lirası olarak tahsil etmektedir. Sendikasyon kredisi aracılığıyla fonlama yapılması durumunda kullanılan kaynak döviz cinsinden olurken kredi tahsilatı Türk Lirası olacağı için gelir gider açısından bilançoda yönetilmesi gereken bir risk oluşacaktır.

Alternatif olarak İLBANK tarafından yapılan fonlama döviz cinsinden olursa bu noktada da kredi riski karşımıza çıkmaktadır. İLBANK tarafından kullanılan kredinin tahsilatı sırasında mevcut taksit bakiyesi taksitin vadesinde oluşan döviz kurundan Türk Lirası olarak hesaplanarak ilgili yerel yönetiminin vergi payından kesinti uygulanmak üzere tahsil edilir. Vade sonunda eğer döviz kurunda Türk Lirası'na karşı bir değerlenme söz konusu olmuşsa bu kredi taksitinin yükselmesine neden olup kredi taksitinin tam olarak tahsil edilememesine sebebiyet verebilir.

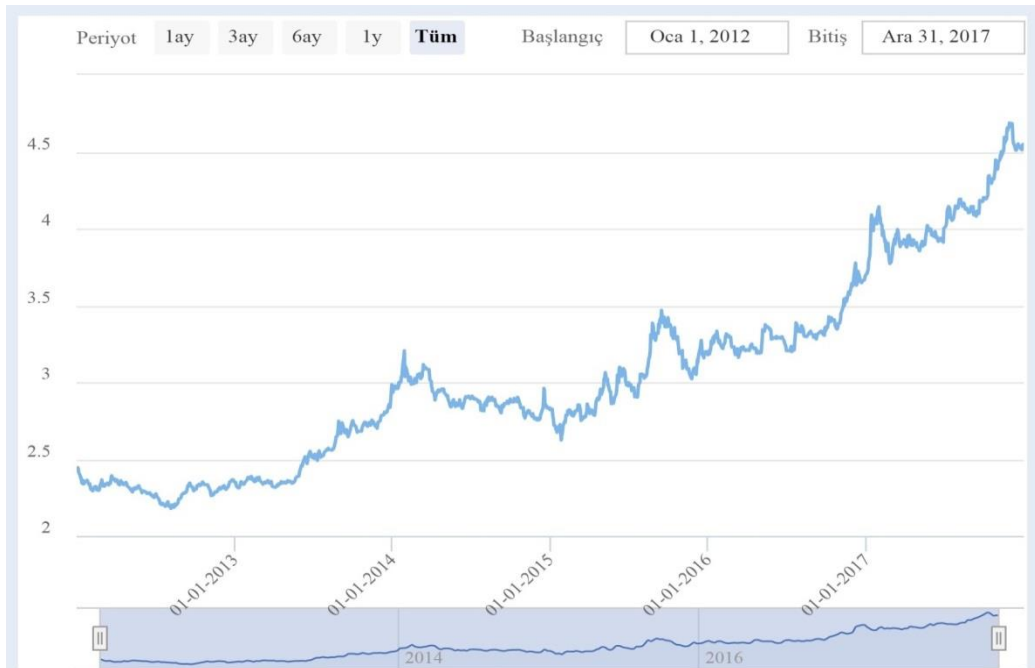
Sendikasyon kredileri yüksek hacimli krediler olduğu için döviz kuruna karşı korunma amaçlı işlemler (hedging) yapılamamaktadır. Bu sebeple döviz kurundaki gelişmeler hayati önem taşımakta ve yakından izlenmesi gereken bir risk unsuru olmaktadır. Sendikasyon kredisinin alındığı tarihteki döviz kuruyla, kredinin vadesinin geldiği tarihteki döviz kuru arasındaki fark negatifse, yani döviz kuru Türk Lirası karşısında değer kazanmışsa, sendikasyon kredisinin maliyetine faiz ve komisyon maliyetleri dışında bir de döviz kuru maliyeti eklenmektedir. Üstelik söz konusu döviz kuru maliyeti hem anaparadan hem faiz tutarından kaynaklanarak baskı oluşturmaktadır.

Kaynak: TCMB

Şekil 3.1 2012-2017 yılları arası ABD Dolar kurunun Türk Lirası cinsinden fiyat grafiği

2012-2017 ABD Dolar kuru grafiği incelendiğinde kısa ve orta vadede düşüşler görünse de uzun vadede Türk Lirası'na karşı değer kazandığı görülmektedir. Uzun vadeli sağlanan sendikasyon kredilerinin kur açısından bir maliyet oluşturacağı düşünülebilir.

Kaynak: TCMB

Şekil 3.2 2012-2017 yılları arası Euro kurunun Türk Lirası cinsinden fiyat grafiği

2012-2017 Euro kuru grafiği incelendiğinde kısa ve orta vadede dūşüşler görünse de uzun vadede Dolar kurunun Türk Lirası'na karşı değer kazandığı görölmektedir. Dolar kuruyla devam eden pozitif korelasyonun 2017 yılıyla beraber bozulduğu gözlemlenmektedir. 2017 yılı itibariyle Dolar kuru grafiğinde düzeltmeler görölse de Euro kur grafiğinde herhangi bir dūşüş gözlenmemektedir. Euro döviz kuru cinsinden uzun vadeli sağlanan sendikasyon kredilerinin kur açısından bir maliyet oluşturacağı düşünölebilir.

Çizelge 3.7 Yıllara göre ortalama döviz kurları

YIL	ABD DOLARI		EURO	
	ORTALAMA DÖVİZ KURU	YILLIK DEĐİŐİM	ORTALAMA DÖVİZ KURU	YILLIK DEĐİŐİM
2005	1,34 ₺		1,67 ₺	
2006	1,43 ₺	6,7%	1,80 ₺	7,8%
2007	1,30 ₺	-9,0%	1,78 ₺	-1,2%
2008	1,29 ₺	-0,7%	1,90 ₺	6,6%
2009	1,55 ₺	19,6%	2,15 ₺	13,4%
2010	1,50 ₺	-3,0%	1,99 ₺	-7,5%
2011	1,67 ₺	11,3%	2,32 ₺	16,7%
2012	1,79 ₺	7,4%	2,30 ₺	-0,8%
2013	1,90 ₺	6,0%	2,53 ₺	9,6%
2014	2,19 ₺	15,1%	2,91 ₺	15,1%
2015	2,72 ₺	24,3%	3,02 ₺	3,9%
2016	3,02 ₺	11,0%	3,34 ₺	10,7%
ORT:	1,81 ₺	8,1%	2,31 ₺	6,8%

Kaynak: T.C. Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğu

2005-2016 yılları arası ortalama döviz kurları incelendiğinde ortalama döviz kurlarının değişiminin ABD Doları için yıllık ortalama % 8.1 ve Euro için % 6.8 olduğu görölmektedir. Söz konusu dönemde hem ABD Doları hem de Euro için sadece 3 yıl ortalama döviz kuru bir önceki döneme göre azalmışken, kalan diğer 12 yılda ortalama döviz kurunun bir önceki yıla göre arttığı görölmektedir. İstatistiksel olarak gelecekte de ortalama döviz kurunun yükseleceği ve sendikasyon kredisi kullanılması durumunda söz konusu krediye kur maliyeti yansiyebileceği düşünölebilir.

Döviz Kuru Maliyet Analizi

Bölüm 3.2.3'te incelendiği üzere Libor üzerinden sağlanan sendikasyon kredilerinin maliyetinin yıllık ortalama en düşük % 2,71 ve en yüksek % 5,29 olduğu görülmüştür. Bu oranlar hesaplanırken kurda bir değişiklik olmadığı varsayılmıştır.

Çizelge 3.7'deki verilere göre ABD Doları için yıllık ortalama % 8,1 artış olduğu değerlendirildiğinde kullanılması muhtemel sendikasyon kredilerinin faiz maliyeti en düşük ortalama faiz maliyetinin % 10,81 ve en yüksek ortalama faiz maliyetinin % 13,39 olduğu görülmektedir.

İLBANK'ın sunduğu kredilerin ortalama yıllık faizi % 9,71 olduğu göz önüne alındığında ABD Doları olarak temin edilecek bir sendikasyon kredisinin yıllık ortalama faiz maliyetinin yapılan analizler sonucu % 10,81 - % 13,39 olması nedeniyle söz konusu sendikasyon kredisi sebebiyle İLBANK'ın zarar etme ihtimalinin olduğu söylenebilir.

Bölüm 3.2.3'te yapılan bir diğer incelemede de Euribor üzerinden sağlanan sendikasyon kredilerinin maliyetinin yıllık ortalamasının en düşük % 2,36 ve en yüksek % 6,18 olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu oranların hesaplanması esnasında kurda bir değişiklik olmadığı varsayılarak bu sonuçlar elde edilmiştir.

Çizelge 3.2.3'deki diğer verilere bakıldığında ise bir diğer döviz cinsi olan Euro için yıllık ortalama % 6,8 artış söz konusudur. Bu tür bir sendikasyon kredisinde en düşük ortalama faiz maliyetinin % 9,16 ve en yüksek ortalama faiz maliyetinin de % 12,98 olacağı belirlenmiştir.

Hesaplamalar sonucu ortalama yıllık faizi % 9,71 olan İLBANK kredilerinin, Euro olarak temin edilecek bir sendikasyon kredisinde yıllık ortalama faiz maliyetinden daha düşük seviyede kalma ihtimali sebebiyle İLBANK'ın zarar etme ihtimali yüksektir. Yapılan analizlerin yorumları, elde edilen % 9,16 - % 12,98 olan ortalama faiz maliyetine göre yapılmıştır.

3.3.2 Ölçek Ekonomileri

Bir işletmenin kapasitesi arttıkça değişmeyen sabit maliyetlerden dolayı verimlilikteki artış ölçek ekonomileri olarak tanımlanmaktadır. Aktif büyüklüğü yüksek olan bankalar iş hacmi yüksek, müşteri portföyü geniş ve çeşitli kabul edilmektedir. Bu sebeple sendikasyon piyasasında fon talep eden aktif büyüklüğü yüksek bankalar, sendikasyona katılan bankalar tarafından diğer bankacılık hizmetleri açısından da iş ilişkilerinin sürdürülebileceği potansiyel bir müşteri olarak görülmektedir.

Aktif büyüklüğü yüksek olan bankalar sendikasyon konsorsiyumlarında aktif olarak bulunan bankalarla akreditif ilişkisi içinde de bulunmaktadır. Türk ihracatçılar lehine amir banka diye tabir edilen bu bankalarda açılan akreditif hesapları vardır. Dolayısıyla, aktif büyüklüğü ile paralel olarak müşteri portföyü çok geniş olan bu bankanın bir anlamda karşı bankada teminatı vardır. Yine hesaplar arası transferlerde bu banka sıkça muhabir banka rolü üstlenmektedir.

İLBANK'ın müşteri portföyü il özel idareleri ile belediyelerden oluşmaktadır. Bu müşterilerin işleri de yerel müteahhitler aracılığıyla gerçekleşmektedir. Bu da sınırlı sayıda müşteri ağı anlamına gelmektedir. İLBANK'ın sahip olduğu bu müşteri yapısı ticari ya da diğer yatırım bankalarına nispeten daha düşük ölçekli olmakta ve sendikasyon kredileri piyasasından borçlanma hususunda maliyetlerin daha da artmasına yol açmaktadır.

3.3.3 İlişkilerin Önemi

Yapılan işlerde herhangi bir ithalat-ihracat işlemi olmadığından İLBANK'ın yapısı gereği uluslararası bankacılık deneyimi uluslararası hibe krediler ve kalkınma kredileri düzeyinde olmaktadır. Bu durum bankanın uluslararası bilinirliğini azaltıcı bir etkiye sebep olmaktadır. Ticari bankaların doğrudan sendikasyon kredileri aracılığıyla ve dolaylı olarak uluslararası işlemler yapan müşterileri aracılığıyla artan bilinirlikleri ve itibarları sendikasyon piyasasından borçlanma sırasında maliyet avantajı sağlamaktadır (Harjoto, Mullineaux ve Yi, 2006:51).

3.3.4 Denetim

Ticari bankaların mevduat toplaması ve bu mevduatların sigortalı olması nedeniyle daha iyi denetlendikleri genel olarak kabul edilmektedir. Aynı şekilde otoriteler tarafından da bankacılık regülasyonları ticari bankalar için daha sıkı uygulanırken, kalkınma ve yatırım bankalarına görece daha serbest bir ortam sağlanmaktadır.

Bu durum kredi verenler açısından bir risk unsuru oluşturmaktadır. İLBANK'ın yapısı itibariyle her ne kadar hissedarları yerel yönetimler olsa da banka T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın ilgili kuruluşu olduğu için dolaylı da olsa politik risk barındırmaktadır. Bahsedilen bu iki durum da uluslararası piyasalarda bir dezavantaj olarak algılanmaktadır.

SONUÇ

Sendikasyon kredileri tek bir bankanın tutar olarak üstlenemeyeceği düzeyde risk içeren, paydaş bankaların katılımıyla oluşturduğu yüksek miktardaki fonu tek bir kuruluş ya da bankaya verdiği kredilerdir. 20. yüzyılda büyük devlet projelerinin finansmanının sağlanmasıyla başlayan sendikasyon kredisi uygulaması 21. yüzyılda artan globalleşme ve büyüyen ekonomik hacimle beraber güncel finans uygulamalarında ve bankaların finansman kaynakları arasında önemini gün geçtikçe arttırmaktadır.

Türk bankaları da özellikle 2000’li yıllardan sonra artmaya başlayan ilgileriyle sendikasyon kredisi piyasasında varlık göstermeye başlamışlardır. Küresel 2008 Ekonomik Krizi’yle beraber sendikasyon kredileri piyasasında ciddi bir hacim düşüklüğü olsa da ABD, İngiltere, Avrupa Birliği ve Japonya Merkez Bankalarının öncülüğünde başlayan parasal genişleme politikalarının etkisiyle oluşan fon fazlalıklarının gelişmiş ülkelerden gelişmekte olan ülkelere sendikasyon kredileri aracılığıyla akışı tekrardan canlanmıştır.

Gelişmekte olan ülkelere de büyüme potansiyelinin yüksek ve hane halkı tasarruf oranlarının düşük olması bankalar için fon ihtiyacı oluşturmaktadır. 2016 yılında Türkiye’de faaliyet gösteren mevduat bankalarının toplam mevduatının ortalama vadesi sadece 2,9 ay, kredilerin ortalama vadesi ise 12 ay olmaktadır. Buna rağmen kredi mevduat oranı 2016 yılında % 119 düzeyinde gerçekleşmiştir. Mevcut olan bu vade uyumsuzluğunun giderilmesi için bankalar daha fazla sendikasyon piyasasına yönelmektedir. (Türkiye Bankalar Birliği, 2017: 25)

Bu tezde sendikasyon kredileri incelenmiş ve kamu sermayeli kalkınma ve yatırım bankası olan İller Bankası Anonim Şirketi’nin finansman kaynaklarından birinin de sendikasyon kredileri olup olamayacağı analiz edilmeye çalışılmıştır.

Tezin ilk bölümü sendikasyon kredisi kavramına ayrılmıştır. Öncelikle sendikasyon kredisinin tanımı yapılmış, ardından sendikasyonun tarafları açıklanmıştır. Sendikasyon temin süreci hakkında bilgi verildikten sonra sendikasyon çeşitleri anlatılmıştır. Sendikasyon fiyatlandırma süreçleri ve diğer komisyon maliyetleri de açıklandıktan sonra sendikasyon kredisinin avantajlarına değinilmiştir.

Tezin ikinci bölümünde İLBANK hakkında bilgiler verilmiştir. Kurum tarihçesi aktarıldıktan sonra İLBANK'ın uluslararası kurumlardan temin ettiği krediler anlatılmıştır. İLBANK 2017 yılına kadar dış kaynaklardan yürüttüğü projeler için 941 100 000 Euro ve 12 829 000 000 Japon Yeni tutarında fon sağlamıştır. 10 yıldan uzun vadeli temin edilen bu krediler T.C. Başbakanlık Hazine Müsteşarlığı garantörlüğünde temin edilmiştir.

Tezin son bölümünde ise sendikasyon kredilerinin İLBANK'a uygunluğu incelenmiştir. İlk olarak sendikasyon kredi çeşitlerinin İLBANK'la uyumluluğu incelenmiş olup ve Türevli Sendikasyon Kredisi türü dışında bütün sendikasyon kredi çeşitlerinin İLBANK ile uyumlu olduğu görülmüştür.

Türevli sendikasyon kredileri, kuruluşları döviz kurlarındaki iniş ya da çıkışlar sonucu oluşacak zararlardan koruma amacıyla kullanılan kredilerdir. İLBANK hem gelir olarak hem de gider ve kullandırdığı krediler olarak Türk Lirası kullanmaktadır. Bu sebeple Türevli Sendikasyon Kredisi'ne ihtiyaç duymayabilir.

İncelemenin ikinci kısmında ise kur riski, kredi derecelendirme notu, kredi riski, kredi riski fiyatlandırma politikası gibi etmenler analiz edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sendikasyon kredisine uygunluk bazında olumlu etmenler ve olumsuz etmenler olmak üzere iki kategoriye indirgenmiştir.

Kredi riski ve kredi derecelendirme notları açısından İLBANK'ın sendikasyon kredisi piyasasına ulaşımının kolay olacağı sonucuna ulaşılmıştır. İLBANK yerel yönetimlere kullandırdığı kredilerin taksitlerini yine yerel yönetimlerin Genel Bütçe Vergi Gelirleri'nden alacakları paylardan kesinti yapmak suretiyle tahsil etmektedir. Kendine özgü kredi tahsilat sistemiyle batık kredi oranını % 0 seviyesinde tutmaktadır. Bu muhteşem performans sayesinde İLBANK'ta kredi riski bulunmamaktadır.

İLBANK'ın hem FITCH hem de KOBİRATE'ten aldığı yüksek derecelendirme notları da İLBANK'ın sendikasyon piyasasına ulaşımını kolaylaştırıcı etmenler arasındadır. Ancak İLBANK'ın kredi derecelendirme kuruluşu seçiminde uluslararası bir kuruluşan bölgesel bir kuruluşa geçmesi ilerleyen zamanlarda bir olumsuzluk arz edebilir.

2017 yılında Türk Bankaları tarafından sağlanan ABD Doları cinsinden sendikasyon kredilerinin ortalama yıllık faiz maliyeti Libor + 1,45 ve Euro cinsinden sağlanan sendikasyon kredilerinin ortalama yıllık faiz maliyeti Euribor + 1,17 oranlarından gerçekleşmiştir. 2008 – 2017 yılları arasında yıllık ortalama Libor ve Euribor oranları ise sırasıyla % 1,262 ve % 1,190 olarak gerçekleşmiştir. İLBANK'ın da 2017 yılında Türk bankaları tarafından sağlanan sendikasyon kredilerinin ortalama maliyetinde borçlandığını varsayarsak ABD Doları cinsinden faiz maliyetinin yıllık % 2,71 ve Euro cinsinden faiz maliyetinin yıllık % 2,36 olacağı görülmüştür.

İLBANK yerel yönetimleri desteklemek amacıyla yıllık ortalama % 9,71 faizle kredi vermektedir. Kredi faiz maliyetleri açısından konu değerlendirildiğinde eğer döviz kurlarında istikrar kazanılabilirse ve diğer Türk bankacılık sistemindeki bankaların borçlandığı ortalama sendikasyon kredisi faizinden borçlanılabilirse İLBANK'ın sunduğu % 9,71 ortalama yıllık faizli kredilerin ABD Doları cinsinden varsayılan % 2,71 oranlı sendikasyon kredisinden ve Euro cinsinden varsayılan % 2,36 oranlı sendikasyon kredisinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sebeple kredi fiyatlandırma politikasının sendikasyon kredileriyle uyumluluk gösterdiği sonucuna varılmıştır.

İLBANK'ın sendikasyon kredisi piyasasına erişimini olumsuz etkileyen etmenler incelendiğinde ise döviz kuru etkisi, ölçek ekonomileri, ikili ilişkilerin önemi ve denetim konuları ön plana çıkmaktadır.

Döviz kuru etkisi İLBANK'ın sendikasyon kredilerine erişimdeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Türk ekonomisi cari açık veren bir ekonomi olduğu için döviz talebi her dönem yüksek olmaktadır. Bu durum da döviz kurlarının genel olarak Türk Lirası karşısında değer kazanmasına sebebiyet vermektedir. 2005 – 2016 yılları arasındaki dönem incelendiğinde ortalama döviz kurlarının ABD Doları cinsinden yıllık % 8,1 ve Euro cinsinden yıllık % 6,8 olarak Türk Lirası'na karşı değer kazandığı görülmektedir. Yıllık döviz kurundaki bu artışlara kredi faizleri de eklendiğinde toplam maliyet açısından İLBANK'ın zarar etme ihtimalinin yüksek olduğu görülmektedir.

İLBANK'ın müşteri portföyü yerel yönetimlerle sınırlıdır. Bu sebeple ölçek ekonomileri açısından İLBANK diğer ticari bankaların gerisinde kalmaktadır. Söz konusu

durum ve yurt dışı bankalarla potansiyel iş ilişkisi ihtimalinin sınırlı olması İLBANK'ın sendikasyon piyasasına ulaşımında ve sendikasyon kredisi maliyetleri hususunu olumsuz etkilemektedir.

Sonuç olarak yapılan analizler neticesinde kur riski sebebiyle sendikasyon kredisi uygulamasının İLBANK için uygun olmadığı görüşüne varılmaktadır.

KAYNAKLAR

6107 Sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun. (2011). *T.C. Resmi Gazete*, 27840, 8 Şubat 2011.

Arslan, İ. (2007). Basel Kriterleri ve Türk Bankacılık Sektörüne Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 18, 49-66.

Armstrong, J. (2003). The Syndicated Loan Market Development in the North American Context. *Bank of Canada Working Paper*, 2003-15, 1-34.

Babacan, A. (2014, 19 Haziran), *Konferans Açılış Konuşma Metni*. Yatırımcılar için Altyapı Finansman Araçlarının Geliştirilmesi Konferansı'nda sunuldu, İstanbul.

Brealey, R.A., Cooper, I.A. ve Habib, M.A. (1996). Using Project Finance to Fund Infrastructure Investments. *Journal of Applied Corporate Finance*, Volume 9, Issue 3, 25-39.

Bulut, S. (2010). *Sendikasyon Kredilerinin Türk Bankacılığında Yeri ve Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul, 3-43.

Bürcü, R. (2015). *Sendikasyon Kredisi İlanlarının Borçlanıcı Bankaların Hisse Senedi Getirilerine Etkisi: Türk Bankacılık Sektörü Üzerine Ampirik Bir Analiz*, Yüksek Lisans Tezi, Bursa Orhangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 68-71.

Casolaro, L., Focarelli, D., ve Pozzolo, A.F. (2004). The Pricing Effect of Certification on Bank Loans: Evidence from the Syndicated Credit Market. *Tor Vergata Departmental Working Papers*, No.196, 2-28.

Çalışkan, P. (2010). *Sendikasyon Kredileri: Türkiye Örneği 2000-2006*, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 79-97.

Çetintaş, U. (2008). *Alternatif Fonlama Kaynağı Olarak Sendikasyon Kredileri ve Türk Bankacılık Sektörüne Yönelik Bir Uygulama*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul, 4-49.

Dennis, S.A.,Mullineaux, D.J. (2000). Syndicated Loans. *Journal of Financial Intermediation*, 9, 401-410.

Fight, A. (2004). *Syndicated Lending (Birinci Baskı)*. Oxford: Elsevier Butterworth-Heinemann, 1-30.

FITCH Ratings. (2017). FITCH Ratings Rating Definitions. FITCH; *New York*, 17 Mart 2017, 3-60.

Gadanecz, B. (2003). *The Pricing and Structure of Syndicated Loans: Three Empirical Studies*, Doktora Tezi, University of Wales, Bangor Institute of European Finance, Bangor, Gwynedd, 25-31.

Gümüş, M., Yereli, A.B. (2016). Yerel Yönetimlerin Finansmanında Yerel Yönetim Bankacılığı Uygulaması, İller Bankası Örneği ve Türkiye İçin Öneriler. *Sosyoekonomi*, Vol: 24(28), 209-234.

Harjoto, M.,Mullineaux, D.J., Yi, Ha-C. (2006). A Comparison of Syndicated Loan Pricing at Investmentand Commercial Banks, *Financial Management*, Tampa, Volume 35, Issue 4.

İller Bankası A.Ş. (2017). İller Bankası A.Ş. 2016 Faaliyet Raporu; İLBANK. *Ankara*.

İnternet: Kobirate Uluslararası Kredi Derecelendirme ve Kurumsal Yönetim Hizmetleri A.Ş. İller Bankası A.Ş. Kredi Derecelendirme Raporları. Kobirate. URL:<http://www.webcitation.org/6vsHvnTX1> . Son Erişim Tarihi: 21.12.2017

Karabulut, G., Danişoğlu, A.Ç. (2006). Türkiye’de Cari İşlemler Açığının Büyümesini Etkileyen Faktörler, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8/1, 47-63.

Kestane, D. (1996). İller Bankası ve Yerel Yönetimlerle İlişkileri. *Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporu*. Ankara, 26 -37.

Kutlu, H.A., Demirci, N.S., Güner, M. (2012, 13-14 Haziran). *Risk Yönetim Aracı ve Finansman Alternatifi Olarak Sendikasyon Kredileri*. International İstanbul Finance Congress 2012’de sunuldu, İstanbul.

Kleimeier, S., Megginson, W. L. (2000). Are Project Finance Loans Different From Other Syndicated Credits ?.*Journal of Applied Corporate Finance*, Volume 13, Issue 1, 75 – 87.

Önal, A.Y. (2008). Türkiye’de Belediyelerin Borçlanma Süreci: 1960-2006. *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No:39, 187-201.

Parasız, İ., Yıldırım, K. (1994). *Uluslararası Finansman Teori ve Uygulama – Dışa Açık Makro Ekonomiye Giriş* (Birinci Baskı). Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları, 374-378.

Rhodes, T. (1996). *Syndicated Lending Practice and Documentation* (İkinci Baskı). Londra: Euromoney Publications, 170-180.

Satoğlu, S. (2010). *Bankacılıkta Uluslararası Kredi Yönetimi ve Uluslararası Sendikasyon Kredisi Piyasalarında Türkiye’nin Yeri*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul, 89-107.

Standard&Poor's. (2011). *A Guide to the Loan Market*. New York, ABD: Standard&Poor's, 1-50.

Taşdemir, U. (2015). *International Borrowing and Syndication Loan for Turkish Banks: A Study of Syndication Loan*, Yüksek Lisans Tezi, Bilgi Üniversitesi Bankacılık ve Finans Departmanı, İstanbul, 28-35.

Türkiye Bankalar Birliği. (2017). *Bankalarımız*. İstanbul: Yayın No: 321, 5-27.

Türk Eximbank. (2017). Türk Eximbank 2016 Faaliyet Raporu; Türk Eximbank. *İstanbul*, 32-63.

Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. (2017). Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. 2016 Faaliyet Raporu; Türkiye Kalkınma Bankası A.Ş. *Ankara*,20-38.

Yıldırım, O. (2015). Türk Bankacılık Sisteminde Basel Kriterleri. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*, Cilt:52, Sayı:609, 9-20.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Soyadı, adı : SÖYLER, Yasin
Doğum yılı ve yeri : 20.01.1988 / Fatih
Telefon (İş) : 0216 432 10 91
e-mail : ysoyler@ilbank.gov.tr

Eğitim

Derece	Eğitim Birimi	Mezuniyet Tarihi
Yüksek Lisans	Marmara Üniversitesi Sermaye Piyasası Ve Borsa Yüksek Lisans Programı (Tezli)	2015 – Devam ediyor
Lisans	Anadolu Üniversitesi İşletme	2009 – 2014
Lisans	Boğaziçi Üniversitesi Matematik Bölümü	2006 – Devam ediyor
Lise	Şişli Anadolu Lisesi	2002 – 2006

İş Deneyimi

Yıl	Yer	Görev
2014 –	İller Bankası A.Ş. İstanbul Bölge Müd.	Uzman Yard.

Yabancı Dil

İngilizce

İL BANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ